

GRAMMEX press

Kulttuurin

kamppailut
eduskunnassa

Musiikin aarreaitta

Elävä arkisto

Haastattelussa

BESS

Ege Zulu

Kuumaa

Olli Halonen

Pehmoaino

Teini-Pää

Stoned Statues

Miljoonien
keikka-
kilometrien
Markku Aro

1

2023

Intro

Teksti: Riikka Hiltunen, Heikki Jokinen ja Lauri Kaira

KAIJA KOO. KUVA: JIRINA

Musiikkia Olympiastadionilla

Viikkaan viime vuoden jälkeen konsertteja riittää tänäkin vuonna Olympiastadionilla. 27. ja 28. toukokuuta esiintyy Rammstein, 12. elokuuta JVG ja 19. elokuuta **Kaija Koo**. Se on Kaija Koon ainoa konsertti tänä vuonna.

Kesäkuulle 2024 on jo varattu kaksi Metallica-konserttia. Yhte on aiemmin esiintynyt Suomessa 20 kertaa, joista kahdesti Olympiastadionilla.●

Merkkilevyjen uudelleenjulkaisuja

Hanoi Rocks'n *Oriental Beat* -albumi ilmestyi vuonna 1982. Vuosina 1992–1994 saivat päivänvalon Kingston Wall -yhtyeen levytrilogian kolme osaa *I, II* ja *Tri-Logy*.

Ne julkaistaan nyt uudelleen miksaattuna. Keväällä 2023 luvassa ovat *Oriental Beat* ja Kingston Wallin trilogian ensimmäinen osa. Toinen ja kolmas osa julkaistaan syksyllä 2023 ja keväällä 2024.●

MIKKO MANNINEN
KUVA: TEEMU FILLIN

Mikko Manninen Music Finlandiin

Music Finlandin uudeksi toiminnanjohtajaksi valittiin **Mikko Manninen**, joka siirtyy tehtävään Warner Music Finlandista.

Manninen on tehnyt pitkän uran kotimaisella levy-yhtiökentällä ja Warner Music Finlandissa hän toimi Baltian liiketoimintajohtajana sekä Suomen toimintojen operatiivisena johtajana.●

GRAMEXPRESS 1/2023. KANNESSA MARKKU ARO / KUVA: TOM LAHTI / FOTOM

TEKIJÄNOIKEUSJÄRJESTÖ GRAMEXIN ASIAKASLEHTI • Gramex, Musiikin Satama, Keilasatama 2 A, 02150 Espoo • Osoitteenmuutokset gramex@gramex.fi • Päätoimittaja Lauri Kaira • Toimitussihteeri Heikki Jokinen • Ulkoasu ja taitto Helena Kajander • toimitus@gramex.fi, p. 050 518 9894, www.gramex.fi • Julkaisija Gramex äänitemusiikin tekijänoikeusjärjestö ry • 34. vuosikerta • ISSN 2814-8983 (painettu), ISSN 1799-0459 (verkkojulkaisu) • Painotyö PunaMusta Oy, Forssa • Painos 35 000 kpl • Gramex Facebookissa www.facebook.com/gramexry/

ST. AURORA -YHTYEISSÄ OVAT OSKARI MÄKINEN (VAS.), VALTTER KOUSA, TUOMAS 'NILE' NILSSON, EEMI LAMBERG JA PETJA PIENSALO. KUVA: PETRI INKINEN

Suomalaismusiikkia hittipelissä

Jo 20 miljoonaa kappaletta myyneen *Cyberpunk 2077* -videopelin taustayhtiö järjesti viime vuonna maailmanlaajuisen kilpailun musiikista pelin lisäosaa varten. 7 800 osallistujan joukosta valittiin 14 voittajaa, joiden musiikkia kuullaan *Phantom Liberty* -osassa. Suomalaisyhtye St. Aurora oli yksi voittajista kappaleellaan *Going to Heaven*.●

KELIS. KUVA: MIKE MORA

ABREU. KUVA: TERO AHONEN

Klezmer-muistoja talteen

Suomen Klezmer-yhdistys täyttää tänä vuonna 20 vuotta. Yhdistys tekee klezmer-musiikkia tunnetuksi Suomessa muun muassa järjestämällä Helsinki Klezmer -tapahtuman noin joka kolmas vuosi. Juhlavuonna järjestetään kurseja ja kerätään muistoja yhdistyksen historiikkiin.●

Kesällä Suvilahteen

Helsingin Suvilahdessa järjestetään kesäkuussa ensimmäisen kerran Radio Nova -festivaali. Helsinkiin saapuvat muun muassa Black Eyed Peas, **Adam Lambert**, **Jason Derulo** ja **Kelis**. Suomalaisista artisteista mukana ovat muun muassa **Abreu**, **Samu Haber**, **Gasellit** ja **Juha Tapio**. Tapahtuman järjestää Loud'n Live Promotions Oy ja lipunmyynti on jo käynnissä.●

Uuno Klami -sävellyskilpailu käynnissä

Viiden vuoden välein järjestettävä Uuno Klami -sävellyskilpailu on taas käynnistynyt. Kansainvälisellä tasolla merkittävään kilpailuun voivat osallistua laajasti Euroopan

maiden kansalaiset. Tarkoituksena on löytää uutta ohjelmistoa pienehköille sinfonietta-tyyppisille orkestereille. Kilpailuaika jatkuu joulukuun alkuun.●

KYMI SINFONIETTA ESITTÄÄ KAIKKI LOPPUKILPAILUN SÄVELLYKSET. KUVA: KYMI SINFONIETTA

CLEANING WOMEN -YHTYEISSÄ SOITTAVAT TIMI KINNUNEN (VAS.), RISTO PUURUNEN JA TERO VÄNTTINEN. KUVA: PERTTU SAKSA

Cleaning Women Oscareissa

Näyteltyjen lyhytelokuvien Oscar-ehdokkaiden joukossa on italialais-amerikkalainen elokuva *Le Pupille*, johon musiikin sävelsi suomalaisyhtye Cleaning Women.

Elokuvan ohjaaja **Alice Rohrwacher** bongasi yhtyeen Sodankylän elokuvajuhlilla ja yhteistyötä on toteutettu aiemmin *De Djess* -elokuvassa (2015).●

Cha Cha Cha Euroviisuihin

Käärijä eli **Jere Pöyhönen** voitti UMK- kilpailun ylivoimaisesti 539 pisteellä. Portion Boys sai 152, **Keira** 133, **Robin Packalen** 109, **Kuumaa** 107, **Lxandra** 70 ja **Benjamin** 66 pistettä.

Eurovision laulukilpailut järjestetään 9.–13.5. Liverpoolissa. Kilpailu on Britanniassa yhdeksättä kertaa ja siihen osallistuu 37 maata.●

KÄÄRIJÄ. KUVA: NELLI KENTTÄ

KUVA: GRAMEX

Loimolan Voima palkittiin

Suomen Musiikkitekijä ry myönsi Vuoden Kansanmusiikkitekijä -palkintonsa Loimolan Voima -yhtyeelle. Perusteluina mainitaan, että yhtye on kohottanut monipuolisella ja kunnianhimoisella työskentelyllään kansanmusiikin tekemisen rimaa ja kiitellään siitä, että yhtye käyttää musiikissaan uhanalaista karjalan kieltä.●

Uusi strategia Gramexille

Gramexin hallitus vahvisti strategian seuraavalle kolmivuotiskaudelle. Sen keskiössä on tiivis, näkemyksellinen ja vastuullinen kumppanuus äänitemusiikin esittäjien ja tuottajien sekä käyttäjien kanssa.

Asiakkaiden ja sidosryhmien toiveet kerättiin asiakas- ja sidosryhmätutkimuksella.●

TUTUSTU STRATEGIATIIVISTYKSEEN VERKKOSIVUILLA OSOITTEESSA WWW.GRAMEX.FI/STRATEGIA

VELJEKSET MIKKO 'MIKKULA' SAATSII (VAS.) JA MIKA 'MISA' SAATSII OVAT LOIMOLAN VOIMA. KUVA: JARMO LAPIOLAHTI / JJ PHOTOS

Pääkirjoitus

LAURI KAIRA
Päätoimittaja

Tosiasioita musiikin merkityksestä

Kiinnostaako, millaista musiikkia suomalaiset kuuntelevat ja millä tekniikalla? Miten musiikki kuntouttaa aivoja, mikä on kotimaisen musiikkialan kokonaisarvo tai mikä musiikki lisää ranskalaisten viinien myyntiä?

Näihinkin löytyy vastaus uudelta musiikkiala.fi -sivustolta. Se jakaa faktatietoa, uutisia ja tutkimuksia musiikkialasta.

Gramex ja Teosto perustivat musiikin tietosivuston ja kutsuivat mukaan ison joukon muitakin. Mukaan lähtivät muun muassa Music Finland, Muusikkojen liitto, Musiikin edistämissäätiö, Suomen Musiikkitekijät, Musiikkituottajat – IFPI Finland, Suomen Musiikkikustantajat, Suomen Säveltäjät, GT Musiikkiluvat sekä Taideyliopiston Sibelius-Akatemia.

Tietosivusto musiikkiala.fi sävyyttää.

Entä vastaukset alun kysymyksiin? Sivustolla kerrotaan, että viimeisimpien tilastojen mukaan kotimaisen musiikkialan kokonaisarvo oli 890 miljoonaa euroa ja musiikkiviennin arvo oli 93,1 miljoonaa euroa.

Musiikin tehosta aivojen kuntoutuksessa löytyy tietoa Helsingin yliopiston neuropsykologian apulaisprofessori Teppo Särkämön haastattelusta. Kuorolaulu, soittaminen ja musiikin kuuntelu auttavat oikeasti. Särkämön tutkimusryhmä selvittää syitä tähän muun muassa aivojen magneettikuvauksen avulla.

Entä suomalaisten musiikkimaku?

Tutkimusten mukaan suomalaisten suosituimmat musiikkigenret ovat 1970–90-lukujen hard rock tai metallimusiikki (30 prosenttia), 1970–90-lukujen suomalainen rock (25 prosenttia) ja 1970–90-lukujen suomalainen iskelmä (21 prosenttia).

Viinien osalta vastaus oli arvattavissa: ranskalainen musiikki tietenkin. Saksalainen taas lisäi saksalaisten viinien menekkiä. Yllättävää kyllä, haastattelujen mukaan kauppojen asiakkaat eivät tiedostaneet taustamusiikkia lainkaan!

Uusi tietosivusto todistaa jälleen kerran sen, että puhuttiinpa elämänlaadusta, kansantaloudesta tai hyvinvoinnista, musiikilla on merkitystä. Jos musiikkialan uutiset, tutkimukset ja faktat kiinnostavat, käy katsomassa uutta sivustoa musiikkiala.fi.●

Kahdeksan Emmaa vuoden tulokkaille

Vuoden tulokas -ehdokkaat kahmivat useita Emma-palkintoja. BESS sai niistä neljä, vuoden tulokkaaksi valittu Pehmoaino kaksi ja Olli Halonen sekä Kuumaa kumpikin yhden. Gramexpress haastatteli lyhyesti superkovan sarjan kaikki ehdokkaat.

TEKSTI: JUHANA UNKURI

40-vuotisjuhliiaan viettänyt Emma Gaala keräsi runsaan kutsuvieras- ja yleisöjoukon 3.2.2023 Helsingin jäähalliin.

KUVA: JULIUS KONTTINEN

Pehmoaino

SONY MUSIC

Pehmoaino – oikealta nimeltään **Aino Morko** – tekee persoonallista ja herkkää indievaikutteista popmusiikkia. Esikois-ep *Kaukana kotoa* nousi Suomen virallisen albumilistan kärkeen ja kaikki sen kuusi kappaletta nousivat myös Spotifyn 100 kuunnelluimman kappaleen joukkoon. *Haluun takas mun perhoset* -kappaletta kuunneltiin Spotifysssa yhden päivän aikana yli 125 000 kertaa.

Pehmoaino (s. 2001) sanoo oppineensa viime vuonna paljon esiintymisestä ja keikkailusta.

”Ja siitä millaista on, kun ihmiset tietävät omia biisejä. Vuosi oli yllättävän jännittävä ja rankka. Kaikenlaista käsiteltävää oli paljon. Samalla vuosi oli opettavainen.”

Pehmoaino kertoo, että musiikintekeminen on hänelle itselleen hyvin terapeutista.

”Ideaalia on, jos se antaa muillekin lohtua ja iloa sekä apua tunteiden käsitelyyn ja itsensä ymmärtämiseen. On superhienoa, kun joku sanoo minun biisini olevan hänelle merkittävä.”

KYSYMYSTEN VASTAUKSET

1. Jos sä et valitse niitä päiviä kun kroppa lepää, niin sun kroppa valitsee ne päivät kun sä lepää.
2. **Adelen** keskusteluun. Hän vaikuttaa pohtivalta tyypiltä ja hänen biiseissään on hienoja kielikuvia. Olisi kiinnostava kuulla enemmän hänen ajatuksenkuluistaan.
3. Kiertue on käynnissä ja minulla inspiraatiota tehdä uusia biisejä. Nyt on löytynyt hektisen viime vuoden jälkeen taas rauha.

Pehmoaino palkittiin Emmalla ep-levystään *Kaukana kotoa* Vuoden Tulokkaana sekä Vuoden Alternative -kategoriassa.

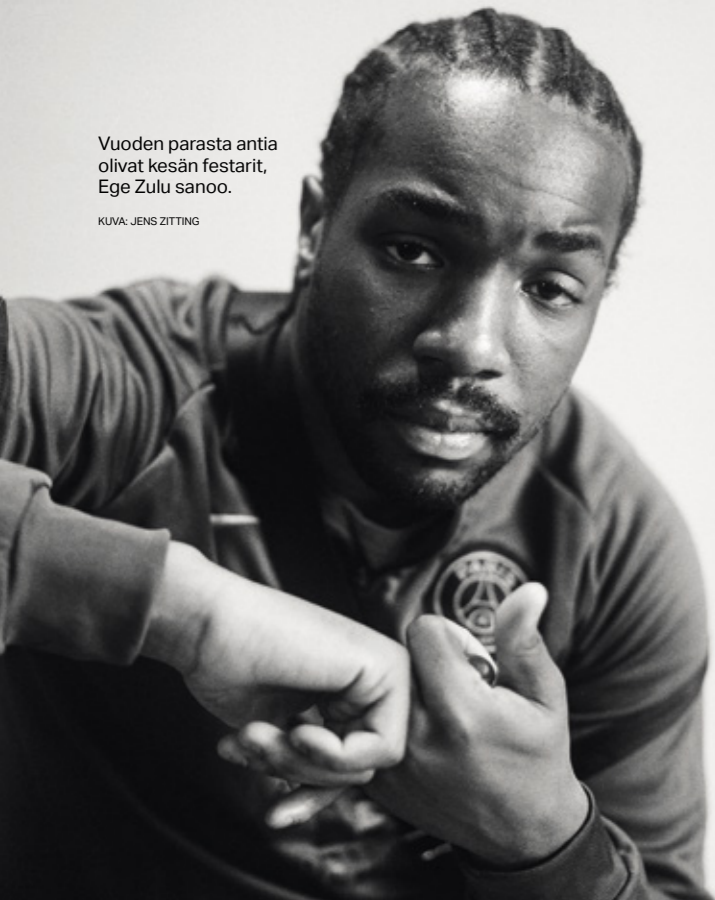
KUVA: SAMULI VIENOLA

KYSYMYKSET

1. Paras neuvo, jonka olet musiikkimaailmassa saanut?
2. Kenen artistin kanssa – nykyisen tai jo edesmenneen – haluaisit/olisit halunnut keskustella tai tehdä vaikka yhdessä musiikkia?
3. Parasta juuri nyt...?

Vuoden parasta antia olivat kesän festarit, Ege Zulu sanoo.

KUVA: JENS ZITTING

Ege Zulu

PME RECORDS

Viime vuonna YleX Läpimurto -kisan voittanutta **Ege Zulu**a on kutsuttu suomeräpin afrosuomalaisten artistien uudeksi ääneksi. *Oi maamme Helsinki* -albumi on Ege Zulun, oikealta nimeltään **Eugene Mokolu**, (s. 1999) kasvutarina. Se käsittelee Helsinkiä ja hänen omakohtaista kokemustaan helsinkiläisyydestä raikkaasti ja realistisesti. Syksyllä 2022 albumi nousi tuoreeltaan Virallisen albumilistan kolmannelle sijalle.

Erityisen merkittävä asia Ege Zulun uralla oli ensimmäisen levyn tekeminen ja julkaisu. *Swengari*-levy ilmestyi 2021.

”Sen jälkeen huomio rupesi kasvamaan ja musiikkini herätti alan kiinnostuksen.”

Vuosi 2022 oli läpimurtovuoteni, Ege Zulu sanoo. Hänen mielestään vuoden parasta antia olivat kesän festarit.

”Näin samalla erilaisia paikkoja ja opin tuntemaan Suomen kartan”, sanoo Ege Zulu, joka esiintyi muun muassa Ruisrockissa, Flow Festivalissa ja Blockfesteilla.

Nyt hän sanoo haluavansa tehdä musiikkia, joka välittää hänen omat fiiliksensä.

”Haluan tehdä kovasti töitä ja katsoa kuinka pitkälle se vie.”

Ege Zulun vanhemmat ovat kotoisin Kongosta. Helsingin Roihu-vuoressa varttunut artisti kertoo saavansa musiikintekoon inspiraatiota arkisista asioista ja ylipäättään elämästä.

”Tykkään katsella, mitä ympärillä tapahtuu ja kirjoittaa siitä.”

VASTAUKSET SIVUN 5 KYSYMYKSIIN

1. Tee sitä, mistä itse tykkää ja sillä tavalla, miten tykkää.
2. **James Brown**. Idoli. 3. Kaakao.

Kuumaa

UNIVERSAL MUSIC

Poppyhtye **KUUMAA** striimasi vuoden 2022 aikana kahdesti platinää. *Tulipalo* nousi myös soitetuimmaksi kotimaiseksi kappaleeksi valtakunnallisissa radioissa.

”Vuoden 2022 palkitsevimpiä asioita oli päästä soittamaan keikkoja ja huomata, että uutta yleisöä on paljon. Ensimmäiset suu-remmat festarikeikkamme tuntuivat pakahduttavan hienoilta”, yhtyeen laulaja **Johannes Brotherus** (s. 1997) luonnehtii.

Brotherus kertoo yhtyeen pyrkivän tekemään musiikkia, joka herättää heissä itsessään tunteita.

”Parhaassa tapauksessa tavoitamme kappaleissamme energiaa, joka osuu myös kuulijaan. Inspiroivinta musiikin tekemisessä on laulunkirjoitusprosessin yllätyksellisyys ja epälineaarisuus. Kappale voi syntyä käytännössä minkä tahansa impulssin johdattelemana.”

VASTAUKSET SIVUN 5 KYSYMYKSIIN

1. Kärsivällisyyden säilyttäminen; se on malttamattomalle mielelle toisinaan hankala neuvo seurattavaksi. Asiat tapahtuvat ajallaan ja välillä myös harhapolut kuuluvat matkaan. Viime vuosina kasvaneen suosion myötä voi todeta kliseen toteutuvan: kärsivällisyys palkitaan.
2. Haaveilen yhteisestä studiopäivästä **Ólafur Arnaldsin** kanssa. Hänen kauniissa työtilassaan syntyy vähintään yhtä kaunista musiikkia.
3. Tulevan albumin viimeistelytyö ja kiertueeseen valmistautuminen bändin kanssa. Meillä ja meidän mahtavalla työryhmällämme on yhdessä hausempaa kuin koskaan ennen.

Vuoden Yhtyeen Emman voittanut Kuumaa on Johannes Brotherus (vas.), Jonnttu Luhtavaara ja Aarni Soivio.

KUVA: ARI VIREM

Stoned Statues

SAKARA RECORDS

Punk-asennetta ja melodista alternative-metallia yhdistelevä **Stoned Statues** julkaisi 2022 samannimisen debyyttialbuminsa. Yhtye nähtiin lähes kaikilla Suomen suurilla festivaaleilla.

”Haluamme tehdä musiikkia, joka on merkityksellistä meille, ja sitä kautta merkityksellistä myös faneille. Vaikka musiikkimme käsittelee paljon synkkiäkin aiheita, keikoilla kappaleita soittaessa purkautuu hyvää energiaa, jonka haluamme jakaa yleisön kanssa. Se tuntuu mahtavalta”, laulaja-basisti **Jenna Kosunen** (s. 1999) kertoo.

Yhtye haluaa kasvattaa fanikuntaa Suomessa ja haaveilee myös ulkomaan keikoista.

”Haluamme kasvaa bändinä pisteeseen, jossa voisimme tehdä tätä täyspäiväisesti. Pitää haaveilla isosti, Wembleystä. Jotta sinne voi päästä, täytyy edetä askel kerrallaan. Välillä voidaan ottaa harppauksia eteenpäin, välillä askel tai pari taaksepäin.”

VASTAUKSET SIVUN 5 KYSYMYKSIIN

1. Tärkeintä on olla oma itsensä ja rokata itselleen tärkeitä asioista. Aina tulee olemaan myös tyyppejä, jotka eivät pidä siitä, mitä teet. Vaikka jotkut yrittäisivät lannistaa sinua, siitä ei tarvitse välittää.
2. Haluaisin tavata Pariisiin Keväästä ja Major Labelista tutun **Arto Tuunelan**. Hän on upea muusikko sekä visionäärinen musiikin-tekijä ja -tuottaja. Pääsin kerran kouluni kautta haastattelemaan häntä, ja haluaisin keskustella hänen kanssaan syvemmin musiikista.
3. Saamme tehdä sitä, mistä olemme unelmoineet ensimmäisistä bänditreeneistä asti. Olemme tehneet unelmamme saavuttamiseksi myös valtavasti töitä.

Yhtyeen jäsenet ovat Jenna Kosunen (laulu, basso) (vas.), Markus Hakala (kitara, laulu) ja Allu Tanskanen (rummut).

KUVA: MILJA LINNA

Olli Halonen

MÖKKITIE RECORDS & WARNER MUSIC

Olli Halosen (s. 1988) *Pohjola*-kappale nousi viime vuonna Spotifyn kuunnelluimmaksi kappaleeksi ja Virallisen radiolistan kärkeen. Myös *Suomen kesä* -kappale nousi Virallisen radiolistan ykkössijalle.

”2022 oli vuosi, jolloin unelmani toteutuivat. Vuosien yrittämisen jälkeen nousin äkkiä täydellisestä tuntemattomuudesta esiintymään samoille lavoille omien idolieni kanssa.”

Iskelmäartisti toteaa viime vuoden vaatineen nopeaa kasvamista ja kehittymistä.

”Nöyryys ja kunnioitus muita tekijöitä kohtaan on kasvanut valtavasti, kun olen huomannut, että moni asia ei ole olekaan niin helppoa kuin miltä se yleisöstä ehkä näyttää. Parasta on ollut yleisöltä saamani hyväksyntä.”

Haloselle on tärkeää tehdä musiikkia, jonka takana hän itse voi seistä.

”Tämä kuulostaa itsestään selvältä. Musiikkialalla on kuitenkin harmittavan yleistä, että artisti päätyy julkaisemaan musiikkia, mistä ei itse välttämättä edes tykkää.”

Halonen toivoo voivansa olla osa suomalaisen musiikin jatkumoa.

”Toivon voivani olla yksi niistä artisteista, jotka jättävät jälkensä suomalaiseen musiikkiin.”

VASTAUKSET SIVUN 5 KYSYMYKSIIN

1. Ole itsellesi rehellinen.
2. Tykkäsin aivan älyttömästi edesmenneen **MDKMSK**:n tyylistä kirjoittaa lyriikkaa, ja olisin halunnut tehdä hänen kanssaan yhteiskappaleen.
3. Mielestäni suomalainen musiikki on menossa tällä hetkellä todella mielenkiintoiseen suuntaan. Nuoret tekijät uskaltavat ammentaa inspiraatiota meidän omasta musiikkiperinteestämme.

”Parasta on ollut yleisöltä saamani hyväksyntä”, Vuoden Iskelmästä Emman voittanut Olli Halonen sanoo.

KUVA: MAREK SABOGAL

BESS kahmi Gaalasta peräti neljä Emmaa: Vuoden Artisti, Vuoden Biisi, Vuoden Pop ja Vuoden striimatuin kotimainen biisi, kaikki kappaleellaan Ram pam pam.

KUVA: JIRINA

BESS

UNIVERSAL MUSIC

BESS:in UMK-kisabiisi *Ram pam pam* oli Spotifyssa Suomen kuunnelluin kappale 64 päivää, Virallisen singlelistan ykkönen kymmenen viikkoa putkeen ja vuoden 2022 selvästi soitetuin kappale radioissa. *Rakastan en rakasta* - ja *Sammumaton* -singlet ovat olleet niin ikään suuria menestyksiä. Lisäksi BESS (s. 1993) vieraili Antti Tuiskun *Grindr Mayhem* -kappaleella, joka oli yksi kesän kuunnelluimpia kappaleita Suomessa.

Popartisti toteaa päätöksen hakea UMK:hon *Ram pam pam* -biisillä olleen hänen uransa isoin yksittäinen asia.

”Samalla on niin, että jokaisella vuodella musan parissa, jokaisella pienellä keikalla sekä jokaisella biisissäarilla ja matkan varrella tapahtuneella kohtaamisella on ollut merkitystä.”

BESS – oikealta nimeltään Essi Launimo – inspiroituu musiikin-teossa muun muassa elämäntarinoista, ihmisistä ja eri kulttuureista.

”Rakastan laulamista, esiintymistä ja keikkailua sekä vibaa musaa yhdessä ihmisten kanssa.”

BESS sanoo tuntevansa itsensä etuoikeutetuksi, kun saa tehdä töitä taitavien muusikoiden ja laulunkirjoittajien kanssa.

”Minusta tuntuu, että parhaat biisini odottavat vielä kirjoittamistaan. Iso unelma on kasvattaa livenesshow’ta ja esiintyä jonain päivänä Olympiastadionilla.”

VASTAUKSET SIVUN 5 KYSYMYKSIIN

1. Toimi arvojesi mukaan. Ja toinen: nauti kyydistä, se tulee olemaan hullu.
2. Haluaisin keskustella Erykah Badun, Lady Gagan ja Madonnan kanssa heidän uristaan, musiikista, bisneksestä ja elämästä. Voitaisiin tehdä yhteinen biisikin, yhdessä tai erikseen, anytime.
3. Seuraava sinkku tulee ihan just ja toka levy on viittä vaille valmis. Oon niistä todella fiiliksissä.

Kaikki Emma-palkitut

Viime vuoden musiikin Emma-palkinnot jaettiin juhlagaalassa 3.2.2023 Helsingin jäähallissa. Tässä kaikki palkitut.

- **Vuoden Artisti**
BESS – Ram pam pam / Rakastan en rakasta / Sammumaton
- **Vuoden Yhtye**
KUUMAA – Oo vielä sekunnin mun / Tulipalo / Edelleen sua
- **Vuoden Albumi**
Gettomasa – Vastustamaton
- **Vuoden Tulokas**
Pehmoaino – Kaukana kotoa
- **Vuoden Biisi**
BESS – Ram pam pam
- **Vuoden Pop**
BESS – Ram pam pam / Rakastan en rakasta / Sammumaton
- **Vuoden Rock**
Litku Klemetti – Asiatonta oleskelua
- **Vuoden Iskelmä**
Olli Halonen – Pohjola / Suomen kesä / Pimeys
- **Vuoden Rap / R&B**
Gettomasa – Vastustamaton
- **Vuoden Metall**
Amorphis – Halo
- **Vuoden Alternative**
Pehmoaino – Kaukana kotoa
- **Vuoden Musiikintekijä**
Jonas Olsson
- **Vuoden Jazz**
PLOP & JUNNU – PLOP & JUNNU
- **Vuoden Etno**
Bergå Folk Project – Bergå Folk Project
- **Vuoden Klassinen**
Lapin kamariorkesteri & John Storgårds – Hans Abrahamsen Schnee
- **Vuoden Musiikkivideo**
Aleksanteri Hakaniemi – Mä voisın rakastua suhun
- **Vuoden Tuottaja**
Jonas Olsson
- **Kriitikoiden valinta**
Pesso – 33
- **Vuoden Lastenmusiikki**
Megasakki – Silli beatboksaa
- **Yleisöäänestys: Vuoden kotimainen artisti**
Sexmane
- **Erikois-Emma**
Virve (Vicky) Rosti
- **Kultainen Emma**
Tapio Korjus
- **Vienti-Emma**
Amorphis
- **Vuoden myydyin albumi**
Gettomasa – Vastustamaton
- **Vuoden striimatuin kotimainen biisi**
BESS – Ram pam pam
- **Vuoden striimatuin ulkomainen biisi**
Harry Styles – As It Was

Soitin

Soitin-palstalla esitellään kauden kiinnostavia soitinuuuuksia ja oheislaitteita. Teksti: Tommi Saarela

Matkalla Venukseen

VENUS ON MAPEXIN uusi edullisen pään rummusto harrastajarumpaille.

Steel Blue Metallic -viimeistelyllä silattu viiden rummun sarja koostuu bassorummusta (22" x 16"), virvelistä (14" x 5"), kahdesta pikkutomista (12" x 8" ja 10" x 7") sekä lattiatomista (16" x 14"). Pakettiin kuuluvat tarvittavat telineet ja jopa penkki.

Valmistaja lupaillee Venus-sarjan tarjoavan hyvää soundia yhdistettynä dynaamiseen ulkoasuun. Reilun seitsemän millimetrin vahvuiset poppelirakenteiset rungot on viimeistely 45 asteen kulmaan säädetyillä Mapexin SoniClear-viisteillä, joiden sanotaan nopeuttavan ja helpottavan virittämistä. Valmistajan mukaan matalahkot tomien rungot tekevät puolestaan rumpujen soinnista täyteläisemmän ja antavat myös soittajalle enemmän mahdollisuuksia omien mielilymyksien mukaiseen aseteluun.

Telinepakettiin kuuluvat B400-symbaalipuumiteline, H400-teline hihatille, S400-virveliteline sekä P400-bassorumpupedaali. Etutomit kiinnitetään telineellä bassorumpuun, mikä varmistaa mukavan soittoergonomian ja helpon kasauksen.

Rummut on varustettu Remon UC-kalvoilla. Koko setti maksaa noin 800 euroa.●

mapexdrums.com

Mapex Venus

Seitkytluvun tyyliin

STERLING BY MUSIC MANIN kiinnostava sähkökitarautuus on niin sanottu Sub-versio 1970-luvulla suunnitellusta klassikosta.

Sterlingin Cutlass CT50HSS -mallin historia ulottuu tosiaan kauas kultaiselle seitsemänkymmenluvulle. Tämän päivän Cutlass pitää kuitenkin sisällään muun muassa lukittavat virituskoneistot, sekä Music Manin kitaramalleista tutun paahtokaulan.

Stratocaster-henkisessä Sterlingin sähkökitarassa on poppelirunko sekä vaahterakaula ja -otelauta. Kaula kiinnittyy runkoon viidellä pultilla. Medium-kokoisia nauhoja on 22 kappaletta, ja kitaran skaala on 25,5 tuumaa ja radius 12 tuumaa.

Vibrakampi on Vintage tremolo -tyyppinen. Säätimiin lukeutuvat Volume ja Tone sekä viisiasentoinen mikrofonikytkin.

Kahden yksikelaisen mikrofonin jatkoksi on tallamikiksi asennettu yksi humbucker.

Kuvan kitaran väri on retrohenkinen Daphne Blue Satin.

Sterlingin CT50HSS -sähkökitaran hinta on noin 850 euroa.●

intl.sterlingbymusicman.com

Sterling CT50HSS

Syntikkalegenda paluu

VUONNA 1978 julkaistusta Jupiter-4:stä lähtien nimi Jupiter on merkinnyt Roland-syntikoiden kehitystyön huipentumaa. Jupiter-Xm lupaa jatkaa perinnettä yhdistäen klassisen Roland-suunnittelun sekä ensiluokkaisen laadun nykypäivän ZEN-Core Synthesis -järjestelmään.

Jupiter-X:n tehon kompaktissa koossa tarjoava pikku-ihme Xm luo uudelleen tyyliisuuntia määrittäneitä instrumentteja elektronisen popmusiikin pitkän matkan varrelta ja antaa työkalut myös huomisen soundien muovaamiseen. Laajan ohjainvalikoiman ansiosta Jupiter-Xm:llä on helppo rakentaa avaria soundeja, jotka ovat täynnä lämpöä ja potkua.

Pienikokoinen Jupiter-Xm kulkee mukana käytännössä minne tahansa, eikä tarvitse kaapeleita tai piuhoja – edes käyttöjännitettä varten.

Laite kykenee luomaan uudelleen Rolandin analogiklassikoita, kuten Jupiter-8-, Juno-106- ja SH-101 -syntikat ja sekä tarjoaa myös ikonisten TR-808- ja TR-909 -rumpukoneiden kompeja – kokonaan uusiakaan äänimaailmoja unohtamatta.

Jupiter-Xm osaa kerrostaa viisi osaa, joista neljä on varattu syntikoille ja yksi rummuille. Äänilyksikössä riittää polyfoniaa paksuihin layereihin, splitteihin ja monipuolisiin säestysosiin.

Soitin maksaa noin 1 500 euroa.●

roland.com/fin

Roland Jupiter-Xm

MARKKU PUPUTTI

- Taitelijanimi **Markku Aro**.
- Syntynyt 1950.
- Ensisingle *Käyn uudelleen eiliseen* (1968). • Ensimmäinen albumi *Markku Aro* (1969).
- Julkaissut 22 albumia.
- Uusin single *Mun unessain* (2023). • Iskelmä-Finlandia-palkinto 2017.

KUVA: TOM LAHTI / FOTOM

Keikkatyön sankari

Markku Aro on tanssilavojen väsymätön kiertäjä.

TEKSTI: VILLE HARTIKAINEN

Markku Aro on kaiken nähnyt ja kokenut iskelmäveteraani, jonka menoa eivät pysäytä miljoonat keikkakilometrit tai vuosikymmenet tien päällä. ”Eiväthän nämä niin vaativia hommia ole”, hän sanoo.

8 500 kappaletta. Niin monta keikkaa Markku Aro (s. 1950) arvioi elämänsä aikana tehneensä. Vaikka saattaa esiintymisiä olla enemmänkin. Aro on keikkaillut aktiivisesti 1960-luvun lopulta lähtien, keskimäärin 160 keikan vuosivauhdilla. Välivuosia hän ei ole pitänyt.

Aro arvelee, että jos teini-ikäiseltä Markku Arolta (tai tarkkaan ottaen **Markku Puputilta**) olisi kysytty, miltä yli viisikymmentä vuotta kestävä keikkarupeama ja miljoonat kilometrit tien päällä kuulostaisivat, olisi hän varmaankin vastannut, että aika hirveältä.

”Olisihan se aikamoinen pesti, jos kerralla ilmoitettaisiin. On niitä keikkoja niin rutosti”, Aro sanoo ja naurahtaa.

”Mutta toisaalta, jotainhan ihmisen pitää työkseen tehdä.”

”Ja hengissä vielä ollaan!”

1960-luku: ”Silmiä avaava kokemus”

”Aloitin keikkahommat vuonna 1968 **Kristiina Hautalan** kesäkiertueella. Kristiina oli nouseva tähti tuolloin. Hän oli edustanut Suomea Eurovision laulukilpailuissa samana keväänä **Esko Linnavallin** sävellyksellä *Kun kello käy*, ja tarvitsi kesäkiertueelleen mukaan kakkossolistin.

Sain keikan legendaarisen keikkamyyjä **Tappi Suojasen** ansiosta. Olin voittanut hieinan aiemmin iskelmälaulukilpailun, ja Tappi oli kuullut, että Nokialla olisi tällainen suht voimakkaalla äänellä laulava nuori kaveri. Tappi hoiteli Kristiinan kesäkiertuetta, ja arveli, että tämä Markkuhan olisi sopiva mies siihen hommaan.

Niin se yhteistyö sitten alkoi. Kiertue oli hyvä koulu iskelmälaulajan työhön. Kristiina

>>>

>>>

oli mukava kiertuekumppani ja keikkabändissä oli monia hyviä soittajia, esimerkiksi **Pedro Hietanen** uruissa ja **Järvisen Jokke** bassossa.

Kierrettiin kolme kuukautta tosi tiiviisti ympäri Suomea. Yövyttiin matkustajakodeissa, joskus harvoin jopa oikeassa hotellissa. Ei siinä varsinaista glamouria ollut. Ei ollut esimerkiksi puhuttakaan mistään aami-aisista tai takahuonetarjoiluista. Joskus ei ollut takahuonettaakaan.

Keikkapaikat olivat monesti sellaisia perinteisiä mutterilavoja. Vessat olivat metsän perällä, ja esiintyjä varten oli kasattu ehkä jokin yksinkertainen lautakoppi. Olihan se aika koruton meininkiä, mutta ei sellaista osannut silloin ajatella. Tuntui pelkästään hienolta, että pääsi laulamaan ja esiintymään. Sitä koki elävänsä unelmaansa.

Kesäkiertue oli kaikkien jännittävä ja silmiä avaava kokemus. Olin tuolloin vasta 18-vuotias teinipoika Nokialta. Tunsin, että tämä on oikeaa suuren maailman meininkiä. Että tällaista haluan tehdä työkseni koko elämäni. Niinhän siinä sitten kävikin.

Kiertue päättyi syyskuussa 1968, ja loka-kuussa levytin jo ensisinglen *Käyn uudelleen eiliseen*. Se räjäytti pankin. Levy nousi listaykköseksi ja pian minulle alettiin koota omaa keikkabändiä. Ja sillä tiellä tässä edelleenkin ollaan.”

1970-luku: ”Tukka putkella pitkin maata”

”1970-luku oli artisturani hurjinta aikaa. Menin tukka putkella pitkin maata ja julkaisin monet urani suurimmista hiteistä. Muun muassa sellaiset ikivihreät kuin *Hyvännäköinen*, *Jestas sentään* ja *Etsin kunnes löydän sun*. Ne loivat pohjan koko myöhemmälle uralleni. Niiden ansioista ihmiset tunnistavat minut edelleen.

Markku Aro kuvattuna toiseen albumiinsa Oo – mikä nainen (1972).

KUVA: ALVAR KOLANEN

Parhaimpina aikoina – tai pahimpina, miten sen nyt ottaa – saatoin vetää yli 180 keikkaa vuodessa. Välillä olin kiinnitettyä johonkin ravintolaan useammaksi viikoksi kerrallaan. **Babitzinin Kirkan** kanssa oltiin usein peräkkäisenä viikkoina Kuopion Renuksissa esiintymässä.

Ei sellainen perhe-elämälle tietysti kovin hyvää tehnyt. Vaimoa ja lapsia näki aivan liian vähän, ja siitä tunsikin myös huonoa omaatuntoa. No, avioerohan siitä lopulta tuli. Mutta toisaalta piti sitä lainojakin jotenkin maksaa ja asunovelkaa lyhentää.

Kaiken kaikkiaan 1970-luku oli hyvää aikaa keikkamuusikoille. Töitä sai tehdä paljon. Ihmiset tykkäsivät kuunnella musiikkia ja käydä tanssimassa. Ei toisaalta ollut olemassa hirveän paljon muita huvituksia. Diskon tultua työmäärät sitten putosivatkin.

Oma henkilökohtainen huippukohta vuosikymmeneltä oli varmasti vuoden 1971 Euroviisut. Osallistuin Dublinissa järjestettyihin kilpailuihin yhdessä Koivistolaisten kanssa **Rauno Lehtisen** säveltämällä kappaleella *Tie uuteen päivään*, ja sijoituimme kahdeksanneksi. Oli valtavan hieno kokemus päästä vetämään 60-henkisen orkesterin kanssa.

Euroviisujen jälkeen sain ulkomaisilta levy-yhtiöiltä erilaisia kyselyjä, ja levytin **Frank Sinatran** kappaleen *Strangers In The*

Night saksaksi nimellä *Fremde in der Nacht* – vaikka en edes osannut saksaa!

Levytyksessä tehtiin Finnvoxissa, ja se lähetettiin sitä pyytäneelle saksalaisen levyfirman tuottajalle. Hän kuitenkin kuoli auto-onnettomuudessa, ja samalla koko ulkomaankuvio hautautui. Se kortti jäi kääntämättä.”

1980-luku: ”Kasvattavaa aikaa”

”1980-luvulla elettiin murroskautta. Diskomusiikki valtasi ravintolat ja samalla perinteiset tanssipaidat vähenivät. Tanssilavatoimintaa yritettiin uudistaa esimerkiksi siten, että samana iltana esiintyisi rokkibändi ja tanssiyhte. Eihän sellainen oikein toiminut. Rokkibändin soittaessa iskelmäkansa kaikkosi ja tanssiyhtyeen noustessa lavalle nuoriso lähti ulos.

Itselläni työtilaisuuksia riitti onneksi ihan hyvin. 1980-luvulla aloin tehdä **Nisa Sorayan** kanssa erilaisia show-tyyppisiä esiintymisiä ravintoloissa ja yökerhoissa. Se oli kasvattavaa aikaa. Ajankohtaistin musiikkityyliäni, ja aloin laulaa keikoilla kansainvälisiä tanssihittejä: **Kool & The Gangia**, **James Tayloria** ja sen sellaisia.

Ihan mielenkiintoiselta sellainenkin tuntui. Olen musiikkimaultani kuitenkin aika moniruokainen kaveri. Kaikki **James Brownin** ja **Tapio Rautavaaran** väliltä maistuu. Koskaan ei ole jäänyt kaiheartamaan, että olin joutunut rajoittamaan itseäni tulkitsijana. Kaikkea olen saanut kokeilla. Olen siitä oikein onnellinen.”

1990- ja 2000-luku: ”Kylmävävä kokemus”

”1990-luvulle tultaessa tanssilavakulttuuri alkoi taas pikkuhiljaa elpymään. Topi Sorsakoski & Agentsin suosio nosti tanssimusiikin arvostusta ja vaikutti samalla muidenkin iskelmäartistien työtilaisuuksiin.

Omaankin ohjelmistooni tuli omien hittien ohteen taas perinteisiä valseja, tangoja ja jenkkoja. Toisaalta samaan aikaan levytykset harvenivat.

Olen ollut aina automiehiä ja erilaisia keikkabusseja minulla on ollut ainakin kymmenen. Bussikortin hankin jo nuorena poikana, ja on tuntunut ihan luonnolliselta hypätä välillä linja-auton rattiin. 1980-luvulla ajoin muutaman kesäkiertueen ihan kokonaisuudessaan.

Kaikille artisteille sellainen ei sovi. Varsinkin 1970- ja 1980-luvuilla oli sellainen tapa, että ennen keikkaa piti ottaa puoli pulloa kirkasta ja vasta sitten lähtivät laulut soimaan. Itselläni alkoholiin on ollut aina nöyrä ja periaatteellinen suhde. Keikkaelämäni se ei ole kuulunut koskaan. Mielestäni esitys ei parane siitä yhtään, vaikka naukkua vähän ottaisikin. Rohkaisurypyt eivät ole olleet koskaan minua varten.

KUVA: ALVAR KOLANEN

Automies Markku Aro ja urheiluauto Ford Capri vuonna 1969.

Markku Aro laskee tehneensä 8 500 keikkaa ja tahti jatkuu.

Enää en bussin rattiin istuisi. 70 vuotta täytettyään pitäisi käydä kaikki kurssit uusiksi, enkä ole viitsinyt sellaiseen hukata aikaani. En tekisi sillä kortilla enää mitään. Liikun nykyisin suurimman osan keikkareissuista omalla autolla. Sillä tavoitin vältän pöpöjä ja pysyn paremmin terveenä.

Vaikka ei se yksinmatkustuskaan pelkkää herkkua ole. Varsinkin talvisaikaan tuntuu välillä raskaalta lähteä ajamaan yönselkään satojen kilometrien kotimatalle. Oma väsymys pitää vain oppia tiedostamaan. Silloin ei auta kuin laittaa radio kovemmalle ja käydä tasaisin väliajoin ulkona kävelemässä. Mutta on siinä välillä puserrettavaa.

Tien päällä voi sattua kaikenlaista yllättävää. 2000-luvun puolimaisissa olin keikkareissulla Lapissa. Muonioon mennessä bussista hajosi vaihdelaatikko. Pysähdyimme sellaiselle aika kapealle metsätielle. No, eihän siinä mitään. Bändin pojat soittivat paikalle pakettiauton, lastasivat kamat ja lähtivät keikkapaikalle pystyttämään settiä.

Itse jäin linja-autoon odottamaan hinaajaa, joka sitten saapuikin paikalle. Hän ilmoitti, että Scanian kardaani pitää irrottaa, muuten se ei liiku mihinkään. Eihän siinä sitten auttanut, kun ryömiä auton alle ja alkaa irrottamaan kardaania räikällä. Ulkona oli parikymmentä astetta pakkasta. Kylmävävä kokemus.

Lopulta pääsimme liikkeelle. Muonioon oli yli sata kilometriä matkaa. Bussin ikkunaa oli pakko pitää koko matkan ajan auki, sillä

”Itselleni keikkailu on tuntunut ihan luonnolliselta jutulta.”

jarrupaineet piti vetää letkuilla hinausautosta. Pidin ratista kiinni ja palelin niin perkeleesti. Muonioon ehdin parikymmentä minuuttia ennen keikan alkua. Mulla oli naama ihan mustana siitä auton alla ryömimisestä. Pesin kasvoni ja juoksin suoraan lavalle. Siitäkin selvittiin. Bussi tosin jäi Lappiin kolmeksi viikoksi.”

2010- ja 2020-luku: ”Eiväthän nämä niin vaativia hommia ole”

”Työt ovat jatkuneet ihan samalla tavalla kuin ennenkin. Nykyisin teen keikkoja keskimäärin 12–15 kappaleen kuukausivauhdilla. Eli ei tahti ole nuoruuden vuosista hirveän paljon hiljentynyt. Vaikka ehkä sitä pitäisi ottaa jo hieman rauhallisemmin. Onhan tässä ikääkin. Toissa vuonna minulla todettiin lihasreuma. Se hieman huolettavaa.

Välillä tuntuu hieman erikoiselta, kun nuoremman polven artistit puhuvat loppuun palamisesta ja keikkaelämän paineista. Onko kyseessä huono kunto? Vai päässä vikaa? Kylähän normaalia keikkailua pitäisi kestää. Eiväthän nämä niin vaativia hommia ole.

Itse olen pitänyt artisturani aikana vain muutaman pidemmän kesäloman, ja nekin 2000-luvun puolella. Sitä ennen keikkoja painettiin tauotta. Ei sellaista tietysti voi kaikille

suositella, mutta itselleni keikkailu on tuntunut ihan luonnolliselta jutulta. Ei siinä ole ollut mitään sen kummempaa kestämistä.

Ja minkä sitä intohimolleen mahtaa? Varsinkin, kun yleisö tuntuu edelleen tykkävän ja takana on hyvä keikkabändi. Ei sellaista tunnetta, jonka hyvin onnistuneelta keikalta saa, löydä mistään muualta. Ja vaikken mittaakaan laulajanammattin arvoa pelkillä aplodeilla, niin onhan se niinkin, ettei mulle kotona kukaan taputa.

Matkani on ollut pitkä ja lavea. Kaikenlaista on saanut kokea, ja saa kokea yhä. Juuri ennen koronapandemiaa tein urani ensimmäisen konserttialikiertueen. Se on yksi elämäni huippukohdista. Ne kaikkein suurimmat huiput sijoittuvat 1970-luvulla. Mutta en osaa sanoa, onko huipulla patsastelu sitten sen ihmeellisempää kuin vähän tasaisempikin talleaminen.

Varsinaisia radiohittejä uudemmilta levyiltäni ei ole enää noussut, mutta onneksi vanhat suosikkikappaleet kantavat ja keikkoja riittää edelleen. Arvostukseni on ehkä ikääntymisen myötä jopa kasvanut. Nykyisin ihmiset katsovat, että tuohan on jo aika vanha äijä. Että taputetaan nyt sille, että se jaksaa vielä laulaa.”●

TEINI-PÄÄ

- Luca Sirviö (s. 1991) laulu, **Johanna Järvinen** (s. 1992) laulu ja kitara, **Jesse Gehlen** (s. 1989) kitara, **Reetta Sirén** (s. 1994) kitara, **Sara Kansonen** (s. 1994) basso ja **Lauri Suutarinen** (s. 1992) rummut.
- Julkaissut kaksi pitkäsoittoa: *Maailma kyllä odottaa* (2022) ja *Sata syytä aloittaa* (2023).

KUVA: JULIUS KONTTINEN

Teiniunelmia ja nössöä punkkia

Teini-Pää kyseenalaistaa valtakulttuuria sekä suosii tee-se-itse -kulttuuria ja yhteisöllisyyttä.

TEKSTI: JUHANA UNKURI

Kesällä 2018 perustettu Teini-Pää on kutsunut itseään nössö-punk, pötköpop & teenage dream -bändiksi.

”Mielestämme herkkyyks, pötköys ja nössöys ovat oikeasti aika cooleja asioita, vaikka niin ei välttämättä yleisesti ajatellaakaan”, basisti Sara pohtii.

Ensi alkuun yhtyeen muodostivat ystävykset **Johanna Järvinen**, **Sara Kansonen** ja **Jesse Gehlen**. Pian mukaan liittyivät myös **Reetta Sirén** ja **Luca Sirviö**.

Kitaristi Reetta kertoo, että yhtyeen kaikki jäsenet ovat itseoppineita ja aloittaneet soittamisen verrattain myöhäisellä iällä. Melkein kaikilla oli taustallaan muita bändejä Teini-Pään saadessa alkunsa.

”Osa meistä soitti kuitenkin nykyistä instrumenttiaan ensimmäistä kertaa tässä bändissä. Aluksi tavoitteena olikin oppia soittamaan ja tekemään biisejä.”

Tekemisen iloa

Sara toteaa, että yhtyeessä oli alusta asti yhdessä tekemisen ja luomisen iloa.

”Me kaikki unelmoimme levyn julkaisemista ja halusimme totta kai myös keikoille.”

Teini-Pää julkaisi tuplasinkkudemon jouluna 2018 ja alkoi sen jälkeen keikkailu ympäri Suomea. Korona-aikana keikkailu oli luonnollisesti varsin rajattua, ja yhtye keskittyi levyntekoon ja treenaamiseen.

Syksyllä 2019 yhtye julkaisi *Täynnä kysymyksiä* -debyytti-ep:n ja seiskatuumainen ilmestyi kesällä 2020. Tammikuussa 2022 oli *Maailma kyllä odottaa* -debyyttialbumin aika.

Levy oli suuri menestys. Se nostettiin Radio Helsingin viikon levyksi ja *Heartbreaker*-kappale valittiin YleX *Nosteessa* viikon biisiksi. Monet kriitikot ovat kehuneet – tai ylistäneetkin – Teini-Pään levyä. Äskettäin se oli myös Emma-ehdokkaana Kriitikoiden valinta-kategoriassa.

Sosiaalinen tilaus

Yhtye on keikkaillut levyn ilmestymisen ja korona-ajan loppumisen myötä ahkerasti ihastuttaen yleisöä niin klubeilla kuin lukuisilla festareilla.

”Olemme saaneet alusta asti todella lämpimän vastaanoton, mikä on tuntunut ihanaalta. Viime kesänä soitimme monella isolla festarilla ja olimme häkeltyneitä yleisön määräästä”, Reetta kertoo. >>>

>>>

Sara toteaa, että Teini-Pään tapaisille yhteisöille vaikuttaakin olevan vahva sosiaalinen tilaus. Hän korostaa aitouden tärkeyttä.

”Meillä on usein yhtenäiset keikkalookit ja mietimme visuaalisia juttuja paljon. Samalla olemme lavalla omia itsejämme, teemme ja kohellamme. Haluamme inhimillisyyden pysyvän hommassa mukana. Asioista ei pidä tulla liian harkittuja tai ulkoa opeteltuja.”

Antikapitalistinen yhtye

Teini-Päälle punk ei liity niinkään itse musiikkiin vaan kyse on tavasta nähdä maailma ja suhtautua siihen. Johanna toteaa, että punkkiin kuuluu oleellisesti poliittisuus, valtakulttuurin kyseenalaistaminen, tee-se-itse-kulttuuri ja yhteisöllisyys.

”Ne ovat meille tärkeitä asioita ja arvo-maailmamme ohjaa kaikkea tekemistämme. Olemme pienlevy-yhtiöllä ja meillä on keikkamyymä, mutta teemme asioita paljon itse ja yhteistyötä teemme mieluiten tee-se-itse-toimijoiden kanssa. Tämä liittyy esimerkiksi musavideoihin, promokuvaan ja siihen, kenen kanssa haluaisimme soittaa keikkoja.”

Johanna haluaa kyseenalaistaa ”punk-skenen portinvartijoiden” näkemyksiä.

”He ovat kautta aikain koittaneet sulkea herkän ja nössön musiikin skenen ulkopuolelta, koska heidän mielestään punkin kuuluisi olla aina rajua ja raskasta. Osaltaan tämän takia meidän on nykyään vaikea identifioida edes nössöpunkkiin, pohtii Johanna, joka on yhtyeen toinen laulaja – toisena laulajana toimii Luca – ja soittaa lisäksi kitaraa ja synaa.

Saran mukaan Teini-Pään jäsenet ovat antikapitalisteja. Raha ei kiinnosta heitä enempää kuin ”mitä tässä yhteiskunnassa on pakko”. Hän muistuttaa asioiden väistämättä muuttuvan uran edetessä ja yleisömäärien kasvassa.

”Silti on tärkeää säilyttää kriittinen suhtautuminen kaikkeen. On mietittävä, mitkä ovat itselle tärkeitä arvoja, ja minkä asioiden takana haluaa ja ei halua seistä.”

Nykyään Teini-Pään keikkamyynnistä vastaa Alt Agency & Management.

”Haluaamme tehdä jatkossakin myös pieniä DIY-keikkoja eli do it yourself, ja tukea vaikka poliittisia tapahtumia ilman että jotkut keikkaliksikat muodostuvat esteeksi. Onneksi meidän best keikkamyymä Henkka tajuaa ja supportaa tätä”, Sara sanoo.

Tehdessään voi opetella

Teini-Pää julkaisi äskettäin toisen albuminsa. Yhtye lähtee *Sata syytä aloittaa* -levyn myötä myös kiertueelle, jolla nähdään Teini-Pään uusi rumpali Lauri Suutarinen.

Aiemmin laulamisen ohella rumpalina toimineen Johannan mukaan tuore levy on yhtyeen debyyttilevyä pohtivampi ja syvällisempi.

Teini-pää: Jesse Gehlen (vas.), Sara Kansonen, Johanna Järvinen, Luca Sirviö ja Reetta Sirén.

”On mietittävä, mitkä ovat itselle tärkeitä arvoja.”

”Siihen on punoutunut aika paljon erilaisia kriisejä, tajuamuksia sekä laajempaa ymmärrystä elämästä ja ihmisistä. Musiikillisesti se on hieman vähemmän rämisvä ja ehkä vähän kypsempi kuin eka levymme. Tämä on varmastikin luonnollista, kun biisintekijät ja soittajat kehittyvät kokemuksen myötä.”

Reetan mukaan oli hauskaa ja yllättävää huomata, miten levyllä muodostui selkeää tematiikkaa, vaikka biisejä kirjoitti useampi bändin jäsen, ja he tekivät tekstejä omissa oloissaan.

”Ainakin yhteys toisiin ihmisiin sekä sen ylläpitäminen ja menettäminen tuntuvat olevan aiheita, joista meillä syntyy biisejä. Samalla ne kytkeytyvät laajempiin teemoihin.”

Jessen mukaan Teini-Pään teksteissä poliittisuus ja kantaaottavuus kytkeytyy usein henkilökohtaiseen.

”Uudella levyllämme on aika suoraakin kannanottoa, mutta kuitenkin omien elämämme kautta. Sellaista personal is political-kulmaa asioihin.”

Rennolla otteella

Sara toteaa, että epätäydellisyys ja keskeneräisyys on huomattavasti kiinnostavampaa kuin täydellisyys ja valmiiksi tuleminen. Teini-Pää haluaa edistää ajatusta siitä, että asioita voi tehdä rennolla otteella, eikä suorituskeskeiseen lopputulokseen tarvitse tähdätä.

”Haluaamme omalla esimerkillämme kannustaa ihmisiä tekemään asioita, vaikka kaikkea ei osaisi tai ei olisi tarkempaa tietoa siitä, miten asiat pitää tehdä.”

Sara toteaa samojen näkökulmien pätevän myös muuhun kuin musiikkiin.

”Jokaisella on omat unelmansa ja tavoitteensa. Musiikissa kysymys on konkreettisesti vaikka sitä, että biisejä kannattaa tehdä ja laittaa nettiin kaikkien kuultavaksi, vaikka sointukaavoja tai musiikin teoriaa ei osaisikaan. Toivottavasti voimme olla purkamassa ummehtuneita käsityksiä tai stereotyyppioita siitä minkälainen muusikon pitäisi olla. Asioita voi myös lähteä vaan tekemään ja tehdesään voi opetella.”

Yle uudistaa raportointiaan

Musiikin raportointijärjestelmän siirtymävaiheen haasteiden luvataan korjaantuvan pian.

TEKSTI: LAURI KAIRA

Yleisradio uudistaa musiikin käytön raportointijärjestelmäänsä. Vanha Musa2-järjestelmä korvataan uudella Tempo-järjestelmällä.

Soitetun musiikin raportointi on tärkeää tekijänoikeusjärjestöille. Ilman sitä korvauksia ei voi jaksaa oikeille ihmisille.

”Uudistuksella tavoitellaan nykyistä automatisoidumpaa musiikkiraportointia”, kertoo Ylen teknologia- ja kehitysjohtaja Janne Yli-Äyhö.

Haasteita käyttöönotossa

Uusien IT-järjestelmien käyttöönotossa esiintyy aina haasteita. Tämä koskee myös Tempo.

Sen jälkeen kun uusi järjestelmä otettiin käyttöön, johtaja Tuomas Talonpojan mukaan Gramex ei ole saanut edes saman tasoisia raportteja samalla aikataululla kuin ennen uudistusta.

Tällä on merkittäviä vaikutuksia. ”Gramex ei esimerkiksi nyt keväällä pysty täysimääräisesti tilittämään Ylen radiokorvauksia. Koska tilanne on jatkunut jo vuoden, olemme Gramexissa erittäin huolissamme jatkosta.”

”Yleisradio toimitti Musa2-järjestelmällä käyttöraportit aina kahden viikon välein. Tavoitteena on päästä samaan rytmiin myös Tempon raportoinnin kanssa mahdollisimman pian”, komppaa Gramexin Kari Niemelä. ”Yleisradion musiikkiraportointi on korvausten tilittämisen kannalta aivan keskeisessä asemassa.”

Tilanteen kehittymistä odotetaan myös Teostossa.

”Ylen tammikuussa 2022 käyttöön otettava Tempo-raportointijärjestelmä korvasi vanhan järjestelmän. Uuden järjestelmän käyttöönotossa on kuitenkin havaittu virheitä, joiden johdosta Teoston tilityksissä on esiintynyt puutteita”, kertoo Juho Kaitamaa Teostosta.

”Yle on yhteistyössä Teoston kanssa aktiivisesti korjannut havaittuja virheitä ja tavoitteena on, että Tempoa kautta saadaan tämän kevään aikana asianmukaista musiikkitietojen raportointia.”

”Näihin korjauksiin on valitettavasti mennyt odotettua enemmän aikaa”, sanoo Ylen kehitysjohtaja Janne Yli-Äyhö.

Ylen teknologia- ja kehitysjohtaja Janne Yli-Äyhö.

KUVA: KIMMO RÄISÄNEN / YLE

Kohti valmista mennään

Yli-Äyhön mukaan järjestelmän käyttöönotto on sujunut itse raportoinnin osalta hyvin, mutta raporttien teknisessä siirrosta tekijänoikeusjärjestöille on ollut vielä puutteita.

”Raporteissa on ollut esimerkiksi teknisiä vajavaisuuksia musiikin tekijätietojen suhteen. Nämä puutteet on toistaiseksi vielä korjattu Ylessä ennen kuin raportit on lähetetty tekijänoikeusjärjestöille. Näihin korjauksiin on valitettavasti mennyt odotettua enemmän aikaa.”

”Järjestelmää viimeistellään yhdessä sen teknisen toimittajan kanssa kevään 2023 aikana. Yhteistyötä tehdään kiinteästi myös tekijänoikeusjärjestöjen kanssa”, sanoo Yli-Äyhö. ”Raportoinnin aikataulu tulee olemaan sama kuin ennenkin. Raportoinnin tarkkuus esimerkiksi ohjelmassa käytetyn musiikin keston suhteen paranee automatisoinnin myötä.”

Varmempaa raportointia

Uuden järjestelmän on toimittanut alan arvostettu yritys BMAT. Tempo perustuu sen REPORTAL-järjestelmään.

”BMAT palvelee tällä hetkellä yli sataa tekijänoikeusjärjestöä, noin viittäkymmentä radio- ja tuotantoyhtiötä ympäri maailmaa ja pelkäästään Japanissa yli 90:tä radioyhtiötä”, kertoo yrityksen TV- ja AV-sektorin varatoimitusjohtaja Pilar Callau.

BMAT’n musiikin raportointipalvelu on suunniteltu tarjoamaan automatisoitu radiolähetysten musiikin seuranta- ja raportointiratkaisu, joka perustuu uusimpiin sormenjälkitekniikoihin ja kuratoituun metatietotietokantaan”, kertoo Callau.

Musiikkikäytön raportointiprosessi on Callaun mukaan kattavampi ja tarkempi. ”Raportoidut tiedot ovat vähemmän alttiita metatietovirheille ja ne ovat täydellisempiä.”

”Tempo otettiin käyttöön 2022 tammikuussa. Joitain nurkkia pitää vielä hioa, mutta ennusteiden mukaan koko projekti saadaan valmiiksi tämän vuosineljänneksen loppuun mennessä”, lupaa Callau.

"Valtiolta Suomessa kuuluu kansalle, jota edustaa valtiopäiville kokoontunut eduskunta", säättää Suomen perustuslain toinen pykälä.

KUVA: HANNE SALONEN / EDUSKUNTA

Korona, työttömyys- turva ja arvokuilu

Kulttuuri oli tällä vaalikaudella koronan ja tekijänoikeusdirektiivin takia paljon kansanedustajien työpöydällä.

TEKSTI: KAURI KAIRA

Päätyvä vaalikausi jää kulttuuriväen mieleen pitkälti koronarajoitusten takia, mutta vaalikaudelta erityisesti väännöt tekijänoikeuslaista. Näihin kuuluivat tekijänoikeusdirektiivin implementointi, yksityisen kopioinnin hyvityksen vakiinnuttaminen sekä korjaus tekijänoikeustuloja saavan taiteilijan työttömyysturvaan.

Nämä samat asiat nousivat esille, kun päättäjät muistelevat tätä aikaa.

Kysyimme vaalikentille kiiruhtavilta poliitikoilta, mitkä asiat jäivät heille mieleen tältä vaalikaudelta. Vaalien läheisyys näkyy siinä, että kaikki eivät vaalikiireiltään ehtineet vastata. Hallituspuoleissa hallituksen saavutuksia keuhataan ymmärrettävästi enemmän kuin oppositiossa.

Kulttuuria ja viestintää

"Tällä kaudella on toteutettu runsaasti merkittäviä hankkeita", sanoo kulttuuri- ja tiedeministeri **Petri Honkonen** (kesk.). "Näistä mainittakoon esimerkiksi valtion ja neljän säätiön voimin perustettu, aivan uudenvuoden luovia aloja tukeva rahasto."

"Osataan luovia aloja tukea myös lakiin kirjattu 'Harrastamisen Suomen malli', joka mahdollistaa koululaisille maksuttoman, mieluisan harrastuksen koulupäivän yhteyteen. Mallin myötä monelle nuorelle avautuu mahdollisuus myös taideharrastuksen aloittamiseen."

Liikenne- ja viestintäministeri **Timo Harakan** (sd.) mieleen on jäänyt erityisesti tekijänoikeusdirektiivin implementointi.

"Tekijänoikeuslain valmistelu on toisesti jäänyt mieleen. Monipolvinen kokonaisuus. On tietenkin kulttuurin tekijöiden kannalta äärimmäisen tärkeä. Ohjenuoramme on koko ajan ollutkin, että tekijöiden oikeuksia on parannettava", sanoo Harakka.

Selvityksiä ja painimista

Harakka ottaa esille myös selvityksen jakelupalvelujen tarjoajien rahoitusvelvoitteesta. "Käynnistimme selvityksen jakelijoita koskevasta kotimaisten av-tuotantojen rahoitusvelvoitteesta, jonka EU:n AVMS-direktiivi mahdollistaa."

"Toteutusvaihtoehtoja on selvitettävä lisää, mutta parhaimmillaan rahoitusvelvoitteella voitaisiin vahvistaa ja monipuolistaa entisestään suomalaista av-tuotantoa, joka on viime vuosina kokenut suorastaan renessanssin, ja pönkittää alan kasvua ja kansainvälistymistä. Velvoite luonnollisesti tukisi merkittävästi luovien alojen ammattilaisia", sanoo Harakka.

Välillä myös opetusministerinä toiminut Vasemmistoliiton eduskuntaryhmän puheenjohtaja **Jussi Saramo** (vas.) muistaa tältä vaalikaudelta erityisesti väännöt tekijänoikeuslaista. "Tekijänoikeuslaista on jouduttu painimaan. Me haluamme vahvistaa tekijänoikeuksia ja suojella tekijöitä kohtuuttomilta ehdoilta."

"Harrastamisen Suomen malli, jossa lapsille saadaan maksuttomia harrastuksia koulupäivän yhteyteen, on tärkeä tasa-arvoteko,

etenkin vaikeina korona-aikoina, mutta toki muutenkin."

Toisena teemana Eloranta nostaa esille tekijänoikeusdirektiivin implementoinnin. "Tietenkin pitkään sivistysvaliokuntaa työllistänyt tekijänoikeuksia koskevan EU-direktiivin implementointi kansalliseen lainsäädäntöömme on jäänyt mieleen sen monivaiheisuuden takia ja siksi, että se on puhuttanut alan kenttää ja sidosryhmiä poikkeuksellisen paljon."

Petri Honkonen

KUVA: KIMMMO BRANDT / COMPIC / EDUSKUNTA

Timo Harakka

KUVA: HANNE SALONEN

Jussi Saramo

KUVA: KIMMMO BRANDT / COMPIC / EDUSKUNTA

Paula Risikko

KUVA: KOKOOMIUS

Eeva-Johanna Eloranta

KUVA: KIMMMO BRANDT / COMPIC / EDUSKUNTA

Inka Hopsu

KUVA: KIMMMO BRANDT / COMPIC / EDUSKUNTA

kun entistä useampi lapsi moninaisemmista taustoista pääsee taideharrastusten piiriin", sanoo Saramo.

Korona ja tekijänoikeusdirektiivi

Mitkä luovia aloja koskevat lainsäädäntöhankkeet jäivät eniten mieleen eduskunnan sivistysvaliokunnan puheenjohtajistolle?

Sivistysvaliokunnan puheenjohtaja **Paula Risikko** (kok.) nostaa esille koronatuet, joihin valiokunta vaati useita kertoja parannuksia.

"Kyllä hallituksen koronatuken jaon erikoiset päätökset ovat jääneet erityisesti mieleen", kiteyttää Risikko.

"Koronan myötä eduskunnan käsittelyssä oli useita kertoja myös luovia aloja koskevia tukipaketteja", sanoo valiokunnan varapuheenjohtaja **Eeva-Johanna Eloranta** (sd.). "Niiden myötä jäi mieleen suuri huoli luovilla aloilla työskentelevien toimeentulosta

Uudistuksia saatiin

Valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaoston jäsen **Inka Hopsu** (vihr.) muistuttaa, että koronasta huolimatta uudistuksia saatiin läpi.

"Vaikka tämä hallituskausi kulttuuripoliitikassa tullaan varmasti muistamaan lähinnä koronapandemiasta, on kulttuuriin saatu myös monia pieniä parannuksia, kuten tasokorotus valtion taiteilija-apurahaan, kirjailijoiden lainauskorvausten laajeneminen sähköisiin aineistoihin, kuvataiteilijoiden näyttelypalkkioavustusten rahoitus ja tekijänoikeuskorvausten vaikutuksen poistuminen soviteltuun työttömyysturvaan."

Työttömyysturvan korjaamista ajoi joukko aktiivisia kansanedustajia puoluerajat ylittäen. "Viimeksi mainitussa teimessä eduskunnasta käsin aktiivisesti töitä esimerkiksi toimenpidealoitteen avulla." >>>

Sari Multala

Veronika Honkasalo

Ari Koponen

Pirkka-Pekka Petelius

Anders Adlercreutz

KUVAT: KIMMO BRANDT / COMPIC / EDUSKUNTA

>>>

”Myös taiteen perusopetuksen rahoitusta nostettiin ja tekijänoikeuslain valmistelua saatettiin eduskunnan aktiivisella myötävaikutuksella luovien alojen tekijöitä paremmin huomioiville linjoille.”

”Pitkään kestänyt tekijänoikeuslain valmistelu on tuonut luovan alan kohtaamat haasteet vahvasti näkyviin”, sanoo **Sari Multala** (kok.). Multala on sekä valtiovarainvaliokunnan että sen sivistys- ja tiedejaoston jäsen.

Sivistysvaliokunta, valtiovarainvaliokunta sekä sivistys- ja tiedejaosto tukivat monissa kohdin taiteilijoiden asiaa.

”Tämän kauden yhteisenä voittona voi pitää työttömyysturvaa koskevan asetuksen muuttamisen siten, ettei tekijänoikeuskorvausta enää lasketa työttömyyskorvauksen sovittelessa huomioon otettavaksi ansiotuloksi palkkatulojen päälle”, sanoo Multala. ”Tätä muutosta ajettiin pitkään ja aktiivisesti ja vihdoin saatiin puolueiden yhteistyönä aikaiseksi.”

Pandemia ja direktiivi

”Tältä kaudelta on jäänyt mieleen pandemian valtavat vaikutukset luovien alojen työnteekijöihin”, kertoo sivistysvaliokunnan jäsen **Veronika Honkasalo** (vas).

”Vasemmistoliiitto kamppaili hallituksessa sen puolesta, että hyvin vaikeisiin tilanteisiin joutuneita ihmisiä voidaan auttaa. Koronan jälkihoidossa on nyt tärkeä käydä tilanne tarkasti läpi ja miettiä, mitä voimme tehdä paremmin, jos vastaavia tilanteita tulee eteen.”

”Tekijänoikeuslain päivittäminen oli kokonaisuutena mieleenpainuva ja tärkeä kokonaisuus erityisesti koronan jälkihoidon kannalta. Pidän tärkeänä myös harrastamisen Suomen mallia, jonka kautta taidekasvatusta saadaan entistä moninaisimmista taustoista tuleville lapsille”, jatkaa Honkasalo.

Sivistysvaliokunnan jäsen **Ari Koponen** (ps.) ottaa esiin tekijänoikeusasiat. ”Päällimmäisenä mieleen on jäänyt hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tekijänoikeuslain ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta (HE 43/2022).”

”Sivistysvaliokunta toimii päävaliokuntana tässä luovien alojen kannalta erittäin merkittävässä lakipaketissa. Alan edunvalvonta-

MISTÄ VÄÄNNETTIIN TÄLLÄ VAALIKAUDELLE?

TÄLLÄ VAALIKAUDELLE päättäjien pöydällä olivat koronatuot, arvokuilun korjaaminen, tekijänoikeusdirektiivin toimeenpano, taiteilijoiden työttömyysturva ja yksityisen kopioinnin hyvitys.

Tekijänoikeusjärjestö Gramex edisti musiikkialan asiaa kahdessa erilaisessa koalitiiossa: koronavaikuttamista tehtiin Music Finland -vetoisesti, ja työttömyysturva- ja tekijänoikeusasioita ajettiin Luovan työn tekijöiden ja yrittäjien kautta.

Koronarajoitukset ja -tuot

Koronarajoitukset toivat esittävälle taiteelle suuria menetyksiä. Vaikka edunvalvontaa tehtiin ahkerasti Music Finlandin vetämässä koalitiiossa, viranomaisten ja hallituksen päätökset saivat kentältä kovaa kritiikkiä.

Tilanne poiki spontaaneja mielenosoituksia, joissa kulttuurikenttä viesti tyytymättömyyttään hallituksen koronarajoituksia ja koronalinjauksia kohtaan.

Työttömyysturvaan parannus

Työttömyysturvan ongelmana oli se, että jopa taannehtivasti menneiltä vuosilta tulevat tekijänoikeuskorvaukset leikkasivat työttömyyspäivärahaa ihan samalla tavalla kuin työttömyysaikana ansaittu palkka. Vaikka tekijänoikeuskorvaukset eivät kartuttaneet työttömyysturvaa, ne saattoivat leikata sen pois kokonaan.

Luovat ry:n adressikampanja sai useat kansanedustajat ja eduskunnan valiokunnat vaatimaan tilanteen korjausta. Hallitus korjasi asian työllisyyspaketissaan 11.2.2022. Vuoden 2023 alusta lähtien tekijänoikeuskorvaukset eivät enää leikkaa työttömäksi jääneen taiteilijan työttömyyskorvauksia.

järjestöt ovat voimakkaasti tuoneet kentän ääntä esille ja painottaneet lakiesityksen tärkeyttä lähestulkoon koko kuluneen vaalikauden ajan”, sanoo Koponen. ”Lainsäädäntöhankkeiden lisäksi mieleen tältä vaalikaudelta jäi myös osallistuminen sivistyksen maanpuolustuskursseille eli sivistysakatemiaan.”

Yksityisen kopioinnin hyvitys vakiintui Myös toinen merkittävä muutos saatiin. Hallitus päätti kehysriihessä 5.4.2022 vakiinnuttaa yksityisen kopioinnin hyvityksen 11 miljoonan euron tasolle vuosiksi 2023–2026.

Arvokuiludirektiivi implementoitiin

Arvokuilua korjaavan tekijänoikeusdirektiivin implementointi oli vaalikauden kesto-tema. EU-direktiivi määrää, että Youtuben kaltaiset alustapalvelut ovat itse vastuussa siitä sisällöstä, mitä niissä julkaistaan. Aiemmin ne ovat voineet vältellä vastuuta ja maksuja piiloutumalla käyttäjiensä selän taakse.

Lain valmistelu lähti Suomessa direktiivin vastaisille poluille. Kun ministeriön esitysluonnos sai lausuntokierroksella täydytymäksen, ministeriön valmistelija vaihtui ja suuntaa korjattiin. Direktiivin implementointi meni tässä kuitenkin pitkäksi ja toi Suomelle sakonuhan.

Hallituksen esitys tuli eduskuntaan 13.4.2022 ja sitä täydennettiin perustuslakivaliokunnan toiveesta joulukuussa. Sivistysvaliokunta esitti mietinnössään 16.2.2022 esityksen hyväksymistä lievästi korjattuna. Eduskunta hyväksyi paketin yksimielisesti, lukuun ottamatta äänestystä direktiivin tv-ohjelmien edelleen lähettämistä koskevasta pykälästä 25 h.

Musiikkiala kehittää edunvalvontaansa

Koronakokemuksista viisastuneena musiikkiala käynnisti vuonna 2021 hankkeen toimialan yhteisen äänen vahvistamiseksi. Hankkeeseen liittyy koordinoitua ja yhteydenpitoa sekä yhteisen www.musiikkiala.fi -tietoportaalin perustaminen ja ylläpito.●

Haasteita ja saavutuksia

Pirkka-Pekka Petelius (vihr.) tuntee kulttuurialan asiat sekä omakohtaisesti että sivistysvaliokunnan jäsenenä.

”Tällä vaalikaudellahan esillä oli ikävänä asiana koronarajoitukset ja niistä saadut liian pienet korvaukset ja positiivisina asioina yksi-

tyisen kopioinnin hyvityksen tason vakiinnuttaminen 11 miljoonaan euroon, tekijänoikeuskorvausten yhteensovittamisen lopettaminen työttömyyskorvausten kanssa ja ihan vaalikauden lopulla käsitellyssä oleva arvokuilun korjaaminen.”

”Koronarajoitukset ja niiden vaikutus kulttuuriin jäivät mieleen pitkäksi aikaa”, sanoo RKP:n eduskuntaryhmän puheenjohtaja **Anders Adlercreutz** (r.).

Adlercreutz osallistui kulttuurialaa koskevien asioiden käsittelyyn muun muassa valtiovarainvaliokunnan ja sen sivistys- ja tiedejaoston jäsenenä.

”Tapahtumien koronarajoitukset olisi pitänyt purkaa aikaisemmin, sillä kulttuuriala toi aktiivisesti esille vaihtoehtoja, miten tilaisuudet olisi voitu järjestää turvallisesti.”

”Korona kuitenkin opetti meille myös paljon siitä, miten järjestelmämme on vaikea tunnistaa freelancereiden tai muiden epätyypillistä työtä tekevien arkea. Saimme tehtyä muutoksen työttömyysetuuden ja tekijänoikeuspalkkioiden osalta. Tätä työtä jatketaan vielä ensi kaudella”, sanoo Adlercreutz.●

”Eduskunta on yksikamarinen. Siihen kuuluu kaksisataa kansanedustajaa, jotka valitaan neljäksi vuodeksi kerrallaan”, säättää Suomen perustuslain 25. pykälä.

Mitä ensi vaalikaudella?

Päättäjät antavat esimerkkejä alkavan eduskuntakauden tavoitteistaan.

TEKSTI: LAURI KAIRA

Pyyssimme haastatelluilta 1–2 esimerkkiä siitä, miten luovia aloja voisi heidän mielestään tulevalla hallituskaudella edistää. Tässä kiteytykset saamistamme vastauksista.

Koska nämä ovat vain esimerkkejä, kansanedustajaehdokkaiden ja puolueiden laajempia tavoitteita kannattaa käydä katsomassa vaaliohjelmista.

Petelius, Adlercreutz, Eloranta, Koponen

Pirkka-Pekka Petelius (vihr.) ei asetu enää ehdolle, mutta esittää toivelistan tuleville päättäjille. ”Esimerkiksi luovien alojen kasvun ohjelma, piratismirikosten rangaistusasteikon korottaminen pohjoismaiselle tasolle sekä taiteilijoiden työttömyysturvan jatko-

kehittäminen muun muassa yhdistelmävakuutuksen avulla”, vastaa Petelius.

”Kulttuurin elinvoiman kannalta on tärkeää, että alalle saadaan enemmän yksityistä rahoitusta. Kulttuurirahaston yhteyteen perustettu uusi erillinen rahasto on siksi tärkeä askel eteenpäin. Sen pääoma ja tuotto käytetään kulttuurin ja luovien alojen tukemiseen, mitä ehdottomasti tarvitaan”, vastaa **Anders Adlercreutz** (r.).

”Tärkeintä on ymmärtää ja tehdä toimia, joilla luovien alojen suuri potentiaali muun muassa uusien työpaikkojen luojana voidaan nykyistä paremmin hyödyntää”, sanoo **Eeva-Johanna Eloranta** (sd.).

”Luovien alojen kasvun esteitä pitää poistaa ja alan elinkeinotukia pitää parantaa, jotta voimme tavoitella alan suurempaa osuutta bruttokansantuotteesta. Tarvitsemme monisektoraalista lähestymistapaa, yhteistyötä OKM:n ja TEM:n välillä lisää.”

Ari Koponen (ps.) nostaa esiin kaksi esimerkkiä ja viittaa näistä tekemiinsä eduskunta-aloitteisiin. ”Esimerkiksi saattamalla kirjallisuus virike-edun piiriin ja nostaa tekijänoikeus- ja muiden immateriaalioikeusrikosten maksimirangaistuksia.”

Risikko, Hopsu

”Luovien alojen toimijoiden sosiaaliturvan kehittäminen sekä tekijänoikeuslain kokonaisuudistus tai niin sanottu 2. paketti niistä kohdista, jotka nyt jäivät tekijänoikeuksien osalta hoitamatta”, kiteyttää **Paula Risikko** (kok.).

”Parannetaan luovien alojen tekijöiden asemaa ja selkeytetään sosiaaliturvaa ottamalla käyttöön yhdistelmävakuutus, jonka avulla palkkatyö ja yritystoiminta voidaan vakuuttaa työttömyysturvassa samanaikaisesti”, sanoo **Inka Hopsu** (vihr.).

”Kokeillaan taiteilijapalkkaa ja taiteilija-allianssimallia, joiden myötä yhä useampi luovan alan tekijä voisi päästä kiinni työsuhteeseen.”

Lisäksi Hopsu nostaa esille perustulon ja tahtoo, että luovien alojen merkitys ja kasvu- >>>

>>>

potentiaali hyödynnettäisiin. ”Suunnataan nykyistä suurempi osa valtion vientitukia luoville aloille ja vakiinnutetaan Creative Business Finlandin toiminta. Jatketaan audiovisuaalisen alan tuotantokannustimen rahoitusta.”

Multala, Honkonen

”Meidän tulisi laatia kulttuurialalle kasvustrategia osana kulttuuripoliittista selonteoa”, sanoo Sari Multala (kok.). ”Samalla pitäisi vahvistaa myös suomalaisen taiteen ja luovien alojen yritysten kansainvälistymisen edellytyksiä ja kehittää lisää tuotantokannustimia.”

”Kulttuurin aika on nyt ja aina -julkaisun ehdotusten jalostaminen tulevalla kaudella on luovan alan tulevaisuuden resilienssin kannalta hyvin tärkeää”, sanoo ministeri Petri Honkonen (kesk.). ”Odotan suurella mielenkiinnolla myös kansallisen suurtahtumastrategian toimeenpanoa.”

Honkasalo, Saramo, Harakka

Veronika Honkasalo (vas.) katsoo, että on luotava järjestelmä, jolla kulttuurialaa voidaan tukea nopeasti ja oikeudenmukaisesti, jos poikkeusoloihin joudutaan. ”Lisäksi kulttuurin ja taiteen osuus valtion budjetista on nostettava yhteen prosenttiin.”

”Tämän lisäksi sosiaaliturvauudistuksessa on mentävä kohti perustuloa, joka parantaa myös luovien alojen työntekijöiden sosiaaliturvaa, ja luovien alojen työntekijöiden oikeutta ansioperustaiseen työttömyysturvaan on parannettava.”

Jussi Saramo (vas.) tavoittelee parannusta kulttuurin toimintaedellytyksiin. ”Vaalitavoitteenamme on kulttuurin ja taiteen osuuden nostaminen yhteen prosenttiin valtion budjetista. Haluamme myös, että TEM alkaisi kohdella kulttuuria tärkeänä työllistäjänä ja vientialana.”

”Koronan opetuksia ei saa unohtaa, vaan tartuntatautilakiin tarvitaan luovien alojen toimintaedellytyksiä turvaava kokonaisuudistus.”

Myös Timo Harakka (sd.) nostaa esiin, että korona nosti kulttuurialan haavoittuvuudet esiin.

”Seuraavalla hallituskaudella on jatkettava pitkäjänteistä työtä luovan talouden vahvistamiseksi ja potentiaalini hyödyntämiseksi. Tuki- ja rahoitusmallit on saatava iskunkestäviksi. Kuulisin tässä tarkalla korvalla tekijöiden ja järjestöjen omia aloitteita.”

Lisäksi Harakka listaa mukaan AVMS-rahoitusveloitteen toteutuksen valitulla mallilla sekä muut suomalaisia tuotantoyhtiöitä, draaman ja dokumenttien tekijöitä tukevat toimet.●

Hallitusohjelmasta neuvotellaan yleensä aatelittomien säätyjen kokoontumispaikaksi 1891 avatulla Säätytalolla.

Hallituksen tuettava kulttuuria

Gramex, Muusikkojen liitto ja Musiikkituottajat tekevät yhteistyötä Luovat ry:n hallitusohjelmatavoitteiden ajamiseksi.

TEKSTI: LAURI KAIRA

Monet tahot ovat laatineet ehdotuksia maan seuraavan hallituksen ohjelmaan. Gramex, Muusikkojen liitto ja Musiikkituottajat – IFPI Finland ovat olleet mukana tekemässä Luovat ry:n tavoitteita. Sen lisäksi Muusikkojen liitolla on omia tavoitteitaan.

”Muusikkojen liiton ja musiikin esittäjien kannalta on tärkeää huolehtia siitä, että työttömyysturva saadaan toimimaan myös meidän alallamme oikeudenmukaisesti ja sujuvasti”, kertoo Muusikkojen liiton puheenjohtaja Ahti Vanttinen.

Omissa hallitusohjelmatavoitteissaan liitto ajaa muun muassa omassa työssä työllistymisen kategorian poistamista työttömyysturvalaista, kollektiivista neuvotteluoikeutta itsensäyöllistäjille ja yksinyrittäjille, luovuttamatonta korvausoikeutta suoratoistosta sekä taiteilijoiden allianssimallin käytäntöön ottoa.

”Pandemian aikana kärjistyneiden mutta jo pidempään tiedostettujen epäkohtien, kuten omassa työssä työllistymiseen liittyvien on-

gelmien ratkaiseminen, on tekemistä vailla”, sanoo Vanttinen.

Lisäksi Vanttinen korostaa lisäresurssien tarvetta kulttuurialalle. ”Luovan toimialan kasvun vauhdittamisessa tarvitaan musiikin esittäjien kannalta muun muassa vapaan kentän toimintaedellytysten ja infrastruktuurin vahvistamista koko maassa. Kyse on myös kulttuurin saatavuudesta ja koko Suomen elinvoimaisena pitämisestä. Se ei onnistu ilman riittävää resursointia.”

Kulttuuriala kaipaa lisäresursseja, sanoo Ahti Vanttinen.

KUVA: TERO AHONEN

Musiikkituottajat torjuisivat piratismia

”Musiikkituottajien kannalta on ensisijaisen tärkeää, että lainsäätäjät varmistavat viranomaisten mahdollisuudet tutkia ja selvittää asianmukaisesti esimerkiksi tietoverkoissa toimivia kansainvälisiä piraattipalveluita”, sanoo Musiikkituottajat – IFPI Finlandin toiminnanjohtaja Antti Kotilainen.

”Ruotsissa ja Tanskassa asia on jo korjattu, samoin tulee tehdä myös meillä.”

”EU-tasolla toivomme, että komissio jatkaa tekijänoikeuksien aktiivista täytäntöönpanoa lainsäädännöllä, jolla pystytään tehokkaammin torjumaan verkkopiratismia, mukaan lukien esimerkiksi kieltokanteiden rajat ylittävät vaikutukset sekä ’notice and stay down’ -veloitteen kaikille tallennuspalveluille.”

”Lainsäädännön tulisi myös lisätä erilaisen verkkovälityspalveluiden veloitteita ja läpinäkyvyyttä siten, että laittomat piraattipalvelut eivät voi piiloutua anonymiteetin taakse.”

Piraattipalveluiden tutkinta on varmistettava, sanoo Antti Kotilainen.

KUVA: MATTI MATIKAINEN

Tuki Luovat ry:n tavoitteille

Muusikot, musiikkituottajat ja Gramex tukevat Luovan työn tekijät ja yrittäjät ry:n tavoitteita. Niihin kuuluu muun muassa uudistuksia tekijänoikeuslainsäädäntöön, luovien alojen elinkeinotoiminnan edistämistä ja taiteilijoiden työttömyysturvan kehittämistä.

Luovat ry:n ohjelmassa muistutetaan että Tilastokeskuksen mukaan luovat alat ovat monin verroin suurempi työllistäjä kuin esimerkiksi metsä-, kemian- tai sähkö- ja elektroniikkateollisuus. Niiden BKT-osuus on suurempi kuin esimerkiksi paperiteollisuudella, ravintola- ja majoituslalla, maataloudella tai tekstiiliteollisuudella.

Vaikka nämä luvut ovat merkittäviä, luovat alat ovat Suomessa silti alle EU:n keskitason. Jotta luovat alat voivat tuottaa lisää kasvua ja työpaikkoja, niiden kehitykseen pitää ohjelman mukaan panostaa siinä missä muihinkin suuriin toimialoihin.●

TIIVISTELMÄ LUOVAT RY:N HALLITUSOHJELMATAVOITTEISTA

1. Oikeudenmukainen ja kannustava tekijänoikeuslainsäädäntö

Seuraavan hallituksen tulee edistää vahvaan tekijänoikeuteen ja vapaaehtoiseen sopimiseen perustuvaa järjestelmää. Tekijänoikeuslain uudistukset tulee tehdä yhteistyössä oikeudenhaltijoiden kanssa.

• Piratismien torjumiseksi pitää korottaa piratismirikosten rangaistusmaksimeita. Rangaistusmaksimit nimittäin rajoittavat poliisin tutkintakeinoja ja tällä hetkellä ne eivät riitä verkkopalvelujen omistajien identiteetin ja rahavirtojen selvittämiseen. Siksi rangaistusasteikko tulee nostaa samalle tasolle kuin Ruotsissa ja Tanskassa.

• Uusia tekijänoikeudenrajoituksia ei pidä luoda ja vanhoista pitää järjestää oikeudenmukaiset korvaukset. Vaikka tekijänoikeus nauttii perustuslain mukaista omaisuuden suojausta, siihen on vuosien varrella tehty erilaisia oikeudenrajoituksia. Digitaalisessa maailmassa näiden haitallisuus on kasvanut.

• Yksityisen kopioinnin hyvityksen tulee nykyisten teoslajien osalta jatkua indeksillä korjattuna nykyisen suuruisena (11 milj. euroa) myös kehyskaudella 2027–2031, elleivät kopiointimäärät selvästi kasva.

2. Luovien alojen elinkeinotoiminnan ja kilpailukyyn edistäminen sekä

kasvuohjelma koronan jälkeiseen aikaan Ohjelmassa vaaditaan kasvuoohjelmaa koronan jälkeiseen aikaan, parlamentaarista selontekoa kasvun vauhdittamiseksi ja erityistä toimenpideohjelmaa, jolla turvataan perustoiminnan edellytykset, työllisyys, alan kehittyminen ja kansainvälinen kasvu.

• Luovan alan osuus BKT:stä tulee nostaa eurooppalaisen keskiarvon (4,4 prosenttia) tasolle. Suomen luovien alojen kasvun vau-

hdittamiseksi tulee kehittää alan rahoitus-, tuotantokannustin- ja edistämistoimintaa.

• Tulee luoda ministeriörajat ylittävä koordinoitunutta, jossa luovan alan mahdollisuuksia kehitetään pitkäjänteisesti sekä elinkeino- ja työllisyyspoliittisesta että kulttuuripoliittisesta näkökulmasta.

• Luovien alojen tilastointia tulee kehittää, jotta pystytään analysoimaan millaiset edistämistoimet ovat tehokkaita.

• Business Finlandin tukia ja muita julkisia kannustimia tulee kehittää paremmin luovien alojen elinkeinotoimintaan ja IPR-aloille soveltuviksi.

• Tuotantokannustimien käyttöä tulee laajentaa kirjallisuuteen ja musiikkiin.

• Creative Business Finlandia tulee kehittää.

3. Taiteilijan ja tekijän toimeentulon turvaaminen työttömyyden kohdatessa

Taiteilijoiden tulot ovat sirpaleisia, tulevat eri lähteistä ja eri muodoissa sekä vaihtelevat kuukausittain. Koska työttömyysturvan ehtoja tarkastellaan erikseen yrittäjänä ja palkansaajana tehdyn työn osalta, taiteilija voi jäädä ilman ansiosidonnaista työttömyysturvaa, vaikka työpäiviä olisi yhteensä riittävästi.

• TE-toimistojen osaamista luovien alojen ammattiteistä ja ansaintalogiikasta tulee kasvattaa sekä selkiyttää työttömyysetuuk-sien pelisääntöjä.

• Työttömyysturvalakia tulee muuttaa niin, että päivärahan työssäoloehto ja ansiosidonnaista työttömyysturvaa voi kerryttää yhdessä vakuutusjärjestelmässä.●

Koko ohjelma luettavissa osoitteessa www.luovat.org

Kauttaaltaan peruskorjattu Säätytalo on nykyään valtioneuvoston edustustila, jossa pidetään vuosittain satoja tilaisuuksia.

Elävä arkisto on musiikin muisti

Ylen Elävä arkisto rakentaa ja jäsentää kansallista muistiamme. Musiikilla on tässä tärkeä osa.

TEKSTI: HEIKKI JOKINEN

Rockstop oli 1980-luvulla alkaneista popohjelmista pitkäikäisin ja sitä lähetettiin vuosina 1987–1992. Kuvassa juontaja Heli Nevakare vuonna 1989.

KUVA: ANTERO TENHUNEN / YLE

Syyskuussa 2006 käynnistynyt Elävä arkisto tuo nähtäväksemme ja kuultavaksemme huolella toimitettuna ja taustoitettuna Ylen arkistoista löytyvää kuvaa ja ääntä. Tarjolla on yli 5 000 tuntia aineistoa.

”Suosituimpia ovat ihmisten tarinat, julkaisun muodosta riippumatta. Esimerkiksi esiintyvien taiteilijoiden kuten **Laila Kinnusen** haastattelut”, sanoo Ylen arkistojulkaisujen toimituksen päällikkö **Maija Hupli**.

Elävä arkisto kokoaa usein aiheensa artikkeleiksi. Aiheet ulottuvat kaikkeen, mitä maailmaan mahtuu ja josta arkistoista jotakin löytyy. ”Artikkeli on tapa luoda konteksti ja kattaus.”

Artikkelin normaalimalli on taustoittava teksti aiheeseen sekä linkit kuva- tai ääniaineistoon, joka voi olla vanhaa tai uutta saata- vuudesta riippuen.

”Mukana on se ulottuvuus, että saamme arkistoaineiston uuden aineiston rinnalle. Esimerkiksi **Ismo Alangon** täyttässä 60 vuotta artikkelimme vanhatkin aineistot olivat suosittuja.”

Tämä on Huplin mukaan työn rikkaus, aina voi löytää uusia näkökulmia. Elävän arkiston toimituksessa on iso ikähaitari. Se auttaa löytämään erilaisia muistin kerrostumia sekä tulokulmia.

Uusiakin artikkelin muotoja on, kuten mobiilitarinat. Yksi tuore sellainen on vinyylilevyjen suosion viimeaikaisesta kasvusta. Se yhdistää oivasti vanhan reportaasin levyjen puristamisesta nykypäivään.

Musiikkia monipuolisesti

Musiikin alaan liittyviä artikkeleita on joka lähtöön. Artikkelit voi esitellä vaikkapa jonkin tapahtuman, musiikin tv-sarjan, konsertin, tv-ohjelman, genren, trendin, ilmiön, artistin, musiikkivideon, visailun, historiallisen hetken tai festivaalin.

Kaikki Elävän arkiston aineisto julkaistaan nykyään Yle Arenassa. Ruotsinkielisen aineisto koti on Yle Arenan.

Radion – jota Yle nykyään kutsuu nerokkaasti podcastiksi – puolelta vanhaa musiikkia löytyy Arenasta Soiva arkisto -otsikon alta. Sinne on koottu todella paljon vanhaa suomalaista musiikkia niin klassisen kuin viihdemusiikkinkin arkistoista.

Aiheiden mahdollinen määrä on valtava ja Ylen arkistosta riittää julkaistavaa. ”Emme oleta, että jokin aihe kiinnostaisi jotakuta, vaan teemme juttuja, joiden uskomme kiinnostavan”, Hupli sanoo.

”On tärkeää, että Yle, jolla on arkisto pullollaan sisältöä, pystyy julkaisemaan sitä. Elävä arkisto tuo jatkumoa kulttuuriin.”

Yleisradion ensimmäinen musiikkifilmi Jazzia vanhassa talossa kuvattiin 1961 Pekka Mäyrämäen isännöimässä Old House Jazz Clubissa eli Mäyränkolossa. Kuvassa Osmo Harkimon filmiryhmä kuvaamassa Brita Koivusta ja Jaakko Salon yhtyettä.

”Elävä arkisto tuo jatkumoa kulttuuriin”, Maija Hupli sanoo.

KUVA: MAIJA HUPLI

Maija Hupli uskoo, että arkistoaineisto voi antaa ihmisille toivoa nykyajan melksikäkin. ”Kun sota-ajasta on arkistoaineistoa, se kertoo, että tästäkin on selvitty. Tämä tuo historian ymmärrettäväksi ja lähemmäksi.”

Vajavaiset arkistot

Historiaan kaivautumista rajoittaa arkistoaineiston puute. Radio ja televisio lähettivät pitkään suoria lähetyksiä, eikä niitä ole yleensä tallennettu. Radio-ohjelmia alkaa löytyä vuodesta 1935, vaikka radio aloitti jo 1926.

Géza Szilvayn opetusohjelmaa Viuluviikarit musiikkimaassa esitettiin 1979 ja 1986. Kuvassa etualalla veljekset Pekka (vas.) ja Jaakko Kuusisto 1986.

Elävää kuvaa on tallessa tv:n koelähetysten alusta 1957, mutta enemmän vasta 1960-luvun lopulta. Tuotantoyhtiöiltä ostettua filmimateriaalia on vuodesta 1906.

”Surullinen aika oli se, kun tallennukseen käytettiin tuuman nauhoja. Ne käytettiin uudestaan ja esimerkiksi **Tarvan Laatikolleikkeitä** on vain katkelmia.” **Niilo Tarvajärven** vuonna 1958 aloittama palkintokisa **Laatikolleikki** oli pitkään suomalaisten suosikkiohjelmia. Siitäkin on artikkeli Elävässä arkistossa.

>>>

>>>

Kaikki vanhat formaatit saadaan kuitenkin pelastetuksi, Hupli sanoo. ”Yllätyksiä voi yhä tulla, mutta aika paljon tässä on jo kamattu sisältöä 15 vuoden aikana. Tutkimatonta nurkkaa ei enää ole.”

Lähtökohtaisesti kaikki julkaisujen aiheet ovat samalla viivalla, Hupli sanoo. ”Rajoituksesta on se, mitä aineistoa löytyy ja missä kunnossa se on.” Joskus puuttuvia aineistoja on saatu yksityisten ihmisten kokoelmista.

Aihetoiveita tulee yleisöltä satoja joka viikko, sekä asiakaspalvelun kautta että some-kanavilta. ”Melkein tärkein kysymys tänä päivänä on se, mitä yleisö toivoo. Pyrimme toteuttamaan toiveita, mikäli mahdollista.”

Kävijälukujen perusteella ihmisten arki ja viihde ovat kiinnostavimpien aiheiden joukossa. Yle Areenassa suosituimpia ovat kotimaiset draamasarjat ja kuunnelmat.

Kattavat tekijänoikeussopimukset ovat tärkeitä aineiston julkaisemisessa. Musiikin käytöstä on sovittu Gramexinkin kanssa. ”Meillä on hyvä yhteistyö. Gramex on ajan hermolla kun maailma ja kulutustottumukset muuttuvat.”

Rajana taivas

Toimittaja **Ville Matilainen** on työskennellyt useita vuosia Elävän arkiston parissa. ”Kaksi-kolme vuotta sitten tein aika massiivisesti musiikkijuttuja.”

Matilainen arvelee, että musiikkia on ehkä suhteessa paljon Elävässä arkistossa, mutta pyrkimys on aina palvella yleisöä. ”Se on ollut tyytyväistä musiikkisältyömme ja toivoo sitä.”

Toimittajilla on lisäksi monesti jonkin verran harrastuneisuutta musiikkiin ja populaarikulttuuriin yhdistettynä tv-historialliseen kulmaan. Tästä esimerkkinä on jo eläkkeelle siirtynyt **Jukka Lindfors**, monen hienon artikkelin tekijä.

Julkaisujen aiheiden valinnassa painaa kiinnostavuus. ”Vain taivas on rajana. Pyrimme muistamaan pitkän linjan tekijöiden saavutuksia. Tv-historian kannalta oleelliset ohjelmatkin nousevat esiin.”

Aineiston saatavuus on lopulta se, mihin kaikki nojaa, Matilainen sanoo. Vaikka olisi halu koota paketti tietystä artistista, sitä ei voi tehdä, ellei ole aineistoa.

Yleisradion ensimmäinen musiikkifilmi *Jazzia vanhassa talossa* (1961) on säilynyt ja Elävässä arkistossa. **Osmo Harkimon** ohjaama komea elokuva kuvattiin Helsingin Puna-vuoressa Mäyränkolona tunnetussa Old House -jazzklubissa.

Niinkään tuoreen musiikkiohjelmasarjan kuin *Iltatähden* (1973–1983) kaikki jakot eivät ole säilyneet. Elävän arkiston toimitus ennallisti säilyneet palaset niin lähelle alkuperäistä kuin mahdollista. Verkossa on nyt nähtävillä 23 jaksoa *Iltatähteä*.

Toiveita julkaistavista aiheista tulee paljon, Ville Matilainen kertoo.

KUVA: VILLE MATILAINEN

”Se muuttui kymmenen vuoden aikana merkittävästi, musiikin kuluttajia palvelevaksi. Alussa painotuksena olivat proge ja jazz, loppuaikoina rock.”

Kiittävä palaute

Elävän arkiston luonne on ollut kekseliäs, hiukan pilke silmäkulmassa ja Ylen omiakin tekemisiä tarkasteleva, Ville Matilainen sanoo.

”Tilaisuus tekee varkaan, emme halua silotella.”

”Oman aikansa visuaalisuus näkyy ja ammenamme nostalgiaa sieltä, mistä sitä löytyy. Pyrimme tekemään suosittuja juttuja, jotta arkistoaineisto leviäisi.”

Palaute on kiittävä. ”Tunnettujen kotimaisten artistien elämäntyötä laajasti käsittelevät artikkelit ovat äärimmäisen pidettyjä. Kielteinen palaute liittyy usein esiteltyyn henkilöön, ei ohjelmaan.”

”Artistin näkökulmasta aihetta käsittelevät aineistot ovat olleet poikkeuksellisen suosittuja, samoin kokonaiset musiikkiohjelmien sarjat. Toiveita tulee paljon. Jos me emme ota niitä huomioon, niin kuka?”

Aiheilla tai aineistoilla ei ole alaikäraja, uuttakin kuvaa ja ääntä voi käyttää. ”Jos jotakin Ylessä arkistoidaan, se on jo Elävän arkiston alaa,” Matilainen sanoo.

Nostalgia on oleellinen osa Elävän arkiston viehätystä. ”Mennyt on turvallista ihmisille, se koskettaa jo käsiteltyjä asioita, ei

MUSIIKKISARJOJA YLE AREENASSA

Elävän arkiston toimitus on koostanut perusteellisine tausta-artikkeleineen useita musiikkisarjoja Yle Areenaan. Tässä niistä joitakin.

Iltatähti. Kevyen musiikin ajankohtaisohjelman 23 lähetystä 1973–1983.

Viuluviikarit musiikkimaassa. Géza Szilvayn opetusohjelma, 38 osaa 1979 ja 16 osaa 1986.

Hittimittari. Kaikkiaan 54 Hittimittarin lähetystä 1984–1988.

Rockstop. 1980-luvun pitkäikäisin popohjelma 1987–1992.

Suomen suosikit. Tv-katsojien toivekappaleita 1993–1994.

Q ja tähdet. Mikko Kuustosen juontama keskustelevalle sarjalle 1992–1993.

Soundcheck. Jumo Jazzclubilla 1993–1994 kuvattu kahdeksanosainen sarja.

Lista TOP 40. Suomen virallista levymyyntilistaa esitelty sarja aloitti 1994.

Linnunradan pianobaari. Maria Guzeninan juontaman monipuolisen sarjan 30 osaa 1998.

Groovymeisseli. Soulia ja afro-amerikkalaisia rytmiejä 1996–1997.

Musiikki-tv. Musiikkivideosarja 2006–2009.

Maria Guzeninan juontama Linnunradan pianobaari nähtiin 1988.

KUVA: ANTIROTHENJUNEN/YLE

Mikko Alatalo oli TV2:n pitkäikäisimmän popohjelman Iltatähden (1973–1983) pitkäaikaisin juontaja.

päivän uutisia. Tämä on helppoa ja ennen muuta halpaa virtuaalilomailua.”

Elävä arkisto ei silti karta vakaviakaan aiheita. ”Olemme käsitelleet kotimaisia suuronnettomuuksia, WTC-iskuja ja sotia. Ne ovat koskettaneet ihmisiä laajasti ja niillä on paikkansa.”

Mitään ei suljeta pois. Jos jotakin ei ole, sitä ei vain vielä ole julkaistu tai aineistoa aiheesta ei ole.

Kaikki toimitetaan

Yle ja Ylen Areena ovat usein kärkipäässä Suomessa tehdyissä brändien arvostusmittauksissa.

Osa Elävän arkiston viehätystä on se, että aineistoa ei vain lätkäistä verkkoon. Kaikki valitaan, toimitetaan ja julkaistaan huolella.

”Toimittamattoman aineiston julkaisu olisi vastuutonakin”, Matilainen sanoo. Ihmisten yksityisyyttäkin on suojeltava, vaatimukset, arvot ja lait ovat muuttuneet vuosikymmenten mittaan.

”Jokainen julkaisu pitää käsitellä tapauskohtaisesti ja niin sanottu tulenarka materiaali on julkaistava toimitettuna. Meidän on noudatettava lakia ja Journalistin ohjeita.”

Materiaalia riittää. ”Vaikka 15 vuotta on jo julkaistu, olemme vasta raapaiseet pintaa.” Ylen arkistoprojektin myötä ehkä 90 prosenttia säilyneestä tv- ja videoaineistosta on digitoitu, radion aineistosta 95 prosenttia. Samalla niitä on restauroitu.

Elävästä arkistosta löytyy nostalgiaa monelle eri sukupolvelle. Ville Matilainen muistelee aikanaan katselleensa ystävänsä isän vhs-nauhoilta *Rockstop*-musiikkisarjaa (1987–1992).

Tultuaan toimittajaksi Elävään arkistoon hän pääsi saattamaan sitä kaiken kansan nähtäväksi. ”Olin siitä iloinen ja ylpeä.”

Vain tekemistä vaille

Kolmen vuoden päästä Elävä arkisto täyttää 20 vuotta. ”Sitä kohti jatkamme tiellä, että tuomme eilistä tähän päivään. Koitamme antaa ihmisille monipuolisen kattauksen: viihdetä, ajatuksia herättävää, lohtua ja toivoa”, Maija Hupli sanoo.

”Meillä on aika toimiva konsepti ja paljon sisältöä. Ei se ole kuin tekemistä vaille.”

Johtosävel

ILMO LAEVUO
Gramexin toimitusjohtaja

Kumppanuus kannattaa muutoksessa

Elämme jatkuvan muutoksen aikaa. Selviytyminen ja menestyminen edellyttää jatkuvaa kehittymistä. Ankarasti nähtynä valinta on tämä: kehity tai kuihdu. Kehitykseen voi itse vaikuttaa. Gramexin hallitus vahvisti yhdistyksemme strategian tuleviksi kolmeksi vuodeksi. Sen keskeinen viesti on tunnistaa toimintaan vaikuttavat muutostekijät, sekä nähdä mahdollisuudet ja menestystekijät. Muutos voi kääntyä uhaksikin, jos emme kykenisi vastaamaan sen suomiin mahdollisuuksiin.

Kehittyminen merkitsee oppimista, paitsi koulunpenkillä, ennen kaikkea tekemällä, kokemalla ja jakamalla opittua. Oppiminen voi olla henkilökohtaista tai myös kollektiivista, jossa organisaatio jakaa kumppaniensa kanssa näkemyksiä ja hyödyllisiä tekemisen malleja.

On tärkeää oppia yhdessä. Ilman sitä on vaikea saavuttaa todellista kestävä kehitystä. Yhdessä oppiminen on paitsi menestyksen tekijä, myös hyvinvoinnin ja viihtyvyyden lisääjä.

Alati kehittyvässä ympäristössä pärjää paremmin yhdessä kuin yksin. Gramexin olemassaolo perustuu kumppanuudelle. Oikeudenhaltijoidemme yhteinen ymmärrys ja tahto on perusta Gramexin menestykselle, joka taas hyödyttää äänitemusiikin oikeudenomistajia.

Hallitus otti strategiamme kulmakiveksi kumppanuuden edistämisen.

Kumppanuutta tehtävämme todella tarvitsekin. Kumppanuuden ja siihen olennaisesti kuuluvan luottamuksen rakentaminen lähtee Gramexin omasta organisaatiosta, jonka pohjalta sitä rakennetaan sekä oikeudenhaltijoihimme nähden että heidän välillään. Kansainvälinen kumppanuus sisarjärjestöjemme ja musiikin muiden oikeudenhaltijoiden kanssa vahvistaa meidän kaikkien menestystä.

Tarvitsemme kumppanuutta ja siihen olennaisesti sisältyvää luottamusta myös suhteessa musiikkia liiketoiminnassaan käyttäviin asiakkaisiin sekä muihin luovaa työtä edustaviin tahoihin ja yhteiskunnallisiin vaikuttajiin.

Ollaan toistemme parhaita kumppaneita.●

KUVA: MATTI MATILAINEN

Näin raha saadaan Suomeen

Kun suomalaisten taiteilijoiden tai tuottajien äänitteet soivat maailmalla, Gramex kerää siitä korvauksia. Viime vuonna ulkomailta kertyi lähes 1,9 miljoonaa euroa, enemmän kuin koskaan.

TEKSTI: HEIKKI JOKINEN

Rahan kulku vaikkapa pariisilaiselta radioasemalta suomalaisen muusikon ja tuottajan tilille on monivaiheinen prosessi, johon liittyy paljon työtä.

Kun suomalainen biisi soi sillä pariisilaisella radioasemalla, tieto tästä menee ranskalaisille tekijänoikeusjärjestöille. Radioasema maksaa niille sikäläisen tariffin ja sikäläisten sääntöjen mukaisen korvauksen musiikin käytöstä.

Korvauksia ulkomailta kertyy pääasiassa äänitteiden radiosoitosta sekä julkisesta esittämisestä ja hyvitysmaksuista.

Gramexilla on kattava verkosto tilitys-sopimuksia taiteilijoita ja tuottajia eri maissa edustavien tekijänoikeusjärjestöjen kanssa, Ranskassakin. Tämän sopimuksen pohjalta ulkomailta tulevat Gramexin käsiteltäväksi muiden maiden soittolistat siitä, mitä äänitemusiikkia on käytetty.

”Teemme niistä eräänlaisia vaateita ilmoittaen, että tuo tuossa on Gramexia taloudellisesti kiinnostava biisi”, sanoo Gramexin johtaja **Tuomas Talonpoika**. Tämä kiinnostus

pohjaa Gramexille tehtyihin, suomalaisia äänitteitä koskeviin ääniteilmoituksiin. Niistä selviää, kuka on esiintynyt milläkin äänitteellä sekä äänitteen tuottaja.

Ulkomailta tulevat soitto- ja käyttö-tiedot eivät kuitenkaan läheskään aina ole selkeitä ja täydellisiä. Tietojen etsintä ja äänitteiden tunnistaminen vaatii Gramexilta joskus ”puolisalapoliisityötä”, Talonpoika luonnehtii. Ulkomaisten korvausten käsittely vaatii melko paljon työtä vuoden aikana.

”Joskus tiedoissa saattaa lukea vain päätietona **Sibeliuksen** kolmas sinfonia, mutta ei tarkemmin, mikä äänite tai äänitteen tarkemmat tunnistetiedot puuttuvat. Tai sitten voidaan mainita esimerkiksi kapellimestari **Sakari Oramo**, mutta ei mikä orkesteri. Joskus voi lukea vain kolmas sinfonia – mutta kenen? Lisäksi usein biisin nimi on käännetty käyttömään kielelle, esimerkiksi Kroatiassa kroatiaksi.”

Klassista ja etnoa

Arviolta 60 prosenttia ulkomailta tulevista korvauksista kohdistuu klassiseen musiikkiin. Suomessa on useita ahkerasti levyttäviä

sekä maailmalla arvostettuja kapellimestareita ja orkestereita.

”Gramex-maailmassa suomalaista musiikkia on se, kun esittäjät, kapellimestari tai äänitteen Gramex-tuottaja ovat suomalaisia. Kun Tapiola Sinfonietta levyttää Brahmsia, Gramex kerää korvauksia”, Talonpoika sanoo.

Loput 40 prosenttia ulkomaantuotosta jakaantuu tasaisesti eri musiikin lajeille. Suomalainen etno soi maailmalla, samoin harmonikkataiteilijoidemme musiikki. Norjassa soitetaan yllättävän paljon saamenkielistä musiikkia ja Ruotsin Sveriges Radio Finska suosii kaikenlaista suomalaista musiikkia. Pop ja rock keräävät nekin osan tuotosta.

”Suomalainen metalli voi soida ulkomailla sinänsä paljonkin, mutta radiokanava voi olla sellainen, että yksikkökorvaukset eivät ole suuria.” Esimerkiksi Britanniassa on 400–500 radiokanavaa, mutta vain harva niistä maksaa korvauksia, joista kertyy merkittävää tilitettävää Suomeen asti.

Urheilumainekin auttaa. ”Jossakin vaiheessa Sloveniassa oli paikallinen radioasema, joka soitti joka perjantai kello 12 **Matti Nykäsen** biisiin.” >>>

Kansainvälisen rahaliikenteen pohjana ovat tekijänoikeusjärjestöjen keskinäiset sopimukset.

>>>

Rahaa Saksasta

”Jenkeissä pitää päästä satelliittiradio Sirius XM:lle. Se on ainoita, joka kuuluu koko maassa, ja se sisältää noin sata erillistä radio-kanavaa.”

Sirius XM maksaa Gramex-korvauksia äänitteiden käytöstä esiintyjille ja tuottajille. Muutoin Yhdysvalloissa ei lainsäädännön puuttuessa makseta lainkaan perinteisiä Gramex-korvauksia FM-radioista ja julkisesta esittämisestä.

Siksi Suomessakaan FM-radiot eivät maksa Gramex-korvauksia Yhdysvalloissa tallennetun ja tuotetun musiikin soitosta.

Ylivoimaisesti eniten ulkomaisia korvauksia tulee Saksasta. Sitä seuraavat Ruotsi, Yhdysvallat ja Britannia. Niiden jälkeen tulevat tasaisesti Norja, Tanska, Italia ja Ranska.

Kevyen musiikin puolella ei Gramex-korvausten näkökulmasta viime aikoina ole tullut valtavia maailmanmenestyksiä Suomesta. ”Rahaa tulee kuitenkin tasaisesti esimerkiksi 20 vuotta vanhoista englanninkielisistä kappaleista.”

Suomessa tuotetaan paljon suomenkielistä musiikkia, eikä se luonnollisestikaan juhli laajalti ulkomailla. ”Englanninkielisessä musiikissa kilpailu on kovaa ja radiosoitossa vielä kovempaa”, Talonpoika sanoo.

Pohjana sopimukset

Kansainvälisen rahaliikenteen pohjana ovat tekijänoikeusjärjestöjen keskinäiset sopimukset. Perusmalleja on kaksi: A-sopimuksilla korvaukset kulkevat molempiin suuntiin ja B-sopimuksella raha kerätään, muttei tili- tetä toiselle tekijänoikeusjärjestölle.

Monissa maissa taiteilijoilla ja tuottajilla on eri tekijänoikeusjärjestöt, kun Suomessa molemmat toimivat yhdessä Gramexissa. Joissakin maissa on jopa useita taiteilijajär-

”Enää ei riitä, että tilille tulee rahaa, halutaan myös tietää, mistä se tarkalleen tulee ja milloin käyttö tapahtui”, Tuomas Talonpoika sanoo.

KUVA: LAURI KAIRA

jestöjä, joiden kanssa korvausliikenteestä on sovittava.

Sopimusmaat löytyvät Gramexin verkkosivuilta. Taiteilijoiden sopimuksia on 40 järjestön kanssa. Niistä vain kaksi on B-sopimuksia, Argentiina ja Malesia. Tuottajien sopimuksia on tehty 17 järjestön kanssa. Ne ovat kaikki A-sopimuksia.

”Sitten on vielä yksi unilateraalinen sopimus. Se toimii vain toiseen suuntaan. Maksamme korvauksia Kanadan ranskankielisten muusikoiden järjestölle, mutta he eivät maksa meille, koska järjestö ei harjoita itse keräysoperaatioita Kanadassa.”

Sopimusten verkko on melko kattava, Talonpoika sanoo. ”Australia puuttuu ja Etelä-Koreaa mietimme. Ehkä meillä jokin päivä on niihinkin sopimus. Etelä-Amerikastakin puuttuu vielä monia maita.”

Maiden jakosäännöt ovat erilaisia. ”Esimerkiksi solistin ja muusikoiden keskinäinen jakosuhte vaihtelee. Suomessa solistin rooli on huomattava, Saksassa paikallinen jakosääntö on suosiollinen isoille klassisen musiikin orkestereille.”

Gramex noudattaa aina korvaukset keräävän maan jakosääntöä.

ÄÄNITEILMOITUS TARVITAAN ULKOMAILTAKIN

ILMAN ÄÄNITEILMOITUSTA Gramexin korvaukset jäävät usein maksamatta taiteilijoille ja tuottajille. Ilmoitus yksilöi tallenteen tuottajan sekä esiintyvien taiteilijoiden tiedot. Se tulee tehdä kaikista tallenteista.

Suomessa ilmoituksen toimittaa MyGramex-portaaliin yleensä tuottaja. Mikään ei kuitenkaan estä taiteilijaakaan ilmoitusta tekemästä, kunhan kaikki vaadittavat tiedot ovat olemassa. Äänitteen erilaiset tunnistetiedot kuten ISRC- ja levykoodi ovat tässä tärkeitä.

Moni suomalainen esittävä taiteilija on nykyään mukana ulkomaisillakin tallenteilla, vaikkapa soittamassa harmonikkaa berliniläisessä studiossa. Tallenteen saksalaisella tuottajalla ei ilmoitusvelvollisuutta Suomen Gramexille ole, mikäli kyseinen tuottaja ei ole itse Gramexin suora asiakas. Tämä taas on harvinaista.

Mikäli Gramex ei suomalaissoittajasta tiedä, tallenteesta kertyvät korvaukset saattavat jäädä hänelle tulematta. Siksi ulkomaisilla tallenteilla esiintyvän taiteilijan pitää ja kannattaa tehdä itse Gramexille ääniteilmoitus niillä mukana olostaan. Näin Gramex voi tehdä korvausvaateen tästäkin tallenteesta, koska se tietää suomalaisen asiakkaansa kuuluneen soittajiin.

”Saamme sisarjärjestöiltä soittolistan, mitkä biisit ovat soineet radiossa, teemme vaatimuksen siitä, mihin meillä on intressi ja ilmoitamme meidän asiakkainamme olevat musikot”, kuvaa prosessia johtaja **Tuomas Talonpoika** Gramexista.

Sen jälkeen raha liikkuu ulkomailta Suomeen ja Gramexilta sille Berliinissä soitaneelle muusikolle. Summat eivät välttämättä ole isoja, mutta oikeudenmukaista on, että ne päätyvät heille, joille ne kuuluvat.

Tämä ei onnistu, ellei Gramex tiedä, kuka milläkin tallenteella ja uralla esiintyy.

Gramexin käyttämä ääniteilmoitus on kansainvälisesti hyvin harvinainen tapa kerätä äänitteen taiteilijoiden ja tuottajien tiedot. Varsinkaan muusikoita koskevat LineUp-tiedot eivät ulkomailla kulje automaattisesti taiteilijoita edustaville tekijänoikeusjärjestöille.

Monessa maassa taiteilijoiden tulee olla itse aktiivisia, jotta paikallinen Gramex saa tiedon yksittäisen taiteilijan mukanaolosta äänitteellä. Eräissä maissa käytetään nettipalveluita, joiden kautta muusikko voi rekisteröidä itsensä mukaan.

Sellaisiakin maita on, joissa muusikon tulee edelleen käydä järjestön toimistolla rekisteröimässä itsensä yksittäisille äänitteille. Vanhan ajan studiolistatkin ovat vielä joissakin maissa järjestöjen käytössä, kun äänitteillä esiintyviä taiteilijoita etsitään ja selvitetään.●

Neljästi vuodessa

Viime vuonna saaduista 1,9 miljoonan euron korvauksista tuli 1,8 miljoonaa taiteilijoille ja loput tuottajille. Monessa maassa järjestöt eivät solmi vastavuoroisuussopimuksia tuottajien osalta vaan ulkomaisten tuottajien on liityttävä järjestöön suoraksi asiakkaaksi.

Tämä on tilanne esimerkiksi Saksan tuottajakorvausten kanssa. Gramex on kuitenkin onnistunut hyvin neuvotteluissaan saksalaisen GVL-järjestön kanssa, ja tuottajasopimus GVL:n kanssa päästäneen allekirjoittamaan vielä kevään 2023 aikana.

Tarkat järjestökohtaiset summat julkaistaan joka vuosi Gramexin avoimuusraportissa. Se löytyy järjestön verkkosivuilta. Käytännössä rahat keräävä tekijänoikeusjärjestö vähentää aina omat hallintokulunsa ulkomaille tilitettävistä korvauksista.

Tuomas Talonpoika kertoo niiden vaihtelevan yleensä 10–20 prosentin välillä. ”Prosentti riippuu luonnollisesti muun muassa siitä, paljonko järjestö kaikkiaan kerää korvauksia, missä vaiheessa historiaansa se on, millaisia investointeja järjestö kulloinkin tekee ja niin edelleen.”

Vuoden 2023 alusta lukien Gramex maksaa korvauksia asiakkailleen neljä kertaa vuodessa. ”Pyrimme maksamaan meille saapuneet ulkomaiset korvaukset aina heti seuraavassa omassa tilityksessä ja ulosmaksatuksessa.”

Slovenialainen radio- asema soitti joka päivä Matti Nykäsen biisin.

Datayhtiö Gramex

Korvausliikenteeseen liittyy valtava määrä tietoa. Gramex alkoi käyttää yhtenä maailman ensimmäisistä Gramex-järjestöistä globaalia RDx-hubia. Sanoista Repertoire Data Exchange juontuva metadatabasi sisältää äänitteiden metadataa eli tunniste- ja oikeudenhaltijatietoa äänitteistä sekä äänitteiden tuottajista.

Näin tieto on Gramexinkin käytössä. Se taas nopeuttaa selvittämään puutteellisten tietojen vuoksi tunnistamatta jääneiden äänitteiden oikeita korvauksen saajia.

Taiteilijatietojen uutta teknologiaa ja kansainvälistä yhteistyötä edustaa VRDB-niminen tietokanta ja järjestelmä. ”Kansainvälinen tilitys johtaa osaltaan siihen, että olemme nykyisin entistä enemmän myös datayhtiö”, Tuomas Talonpoika sanoo.

”Enää ei riitä, että tilille tulee rahaa, halutaan myös tietää, mistä se tarkalleen tulee ja milloin käyttö tapahtui. Tämä edellyttää entistä tarkempaa raportointia ja analytiikkaa. Luonnollisesti rahan on myös liikuttava entistä nopeammin. Erityisesti kaupallisesti toimiville äänitetuottajille tämä on tarpeellista ja täysin luonnollista.”

Nykyisin Gramexin asiakkaat näkevät ulkomailta kertyvistä korvauksista, miltä järjestöltä korvaus tulee sekä summan, vaikka se olisi vain yksi sentti.

”Seuraava tavoitteemme ulkomailta tulevan rahan suhteen on antaa tarkkaa tietoa siitä, miltä käyttäjältä ja kanavalta raha tuli. Toki tämä riippuu käytännössä siitä, kuinka hyvin ja tarkkaan ulkomainen järjestö kykenee erilaista dataa Gramexille toimittamaan.”

”Monessa maassa ollaan tässä vielä hyvin paljon alkuvaiheessa Suomen Gramexiin verrattuna. Kotimaisessa tilityksessä voimme jo kertoa tiedot kanavan, biisin ja summan tarkkuudella.”●

INTOHIHIMONA MUSIIKKI

SOUNDI.fi

Ragni Malmsten (1933–2002) oli Solon ensimmäinen puheenjohtaja. Kuva vuodelta 1971.

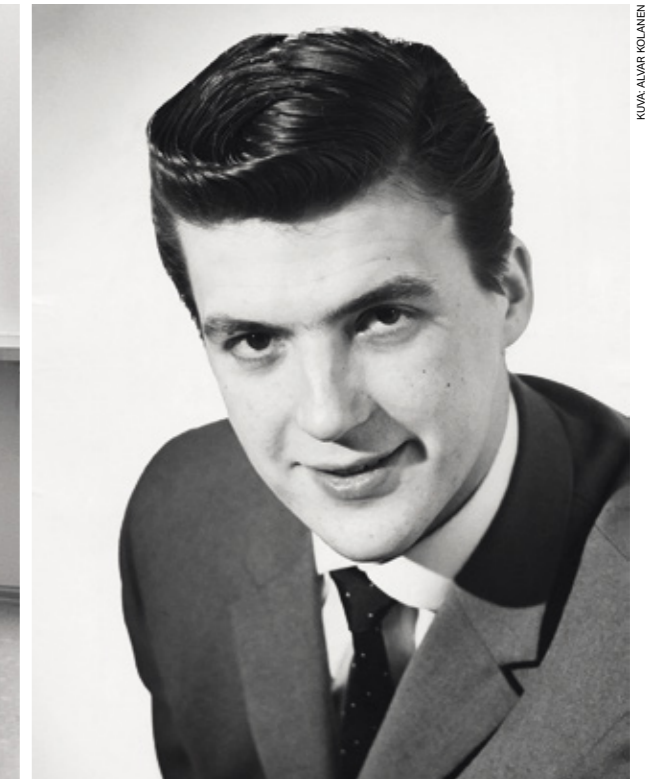
KUVA: KAIUS HEDENSTRÖM / LEHTIKUVA

Solistien asialla

Koska solistin arki ei ole niin auvoista kuin näyttää, 1970-luvulla perustettiin Solo ry ajamaan solistien etuja.

TEKSTI: LAURI KAIRA

KUVA: ALVAR KOLANEN

KUVA: ALVAR KOLANEN

Vieno Kekkonen ja Kai Lind ovat molemmat Solon perustajajäseniä.

Suuri yleisö näkee solistin silloin, kun hän on lavalla esiintymässä. Solistin ammattiarjessa on kuitenkin paljon muutakin. Harva pysyy huipulla yhteen menoon koko elämäänsä, ja solistin tuloihin liittyy suurempia riskejä kuin eri tähtien levyillä ja kiertueilla soittavilla taustamuusikoilla.

Solistin uraan liittyy siis aivan omanlaisiaan haasteita.

”Siksi solistit perustivat 1970-luvulla Solo ry:n ajamaan solistien ja kapellimestarien asiaa”, kertoo Solo ry:n puheenjohtaja Jyrki Härkönen.

Tekijänoikeuksia ja konsertteja

”Solo ry perustettiin toimimaan solistien etujen puolesta etenkin tekijänoikeuskysymyksissä ja myös valvomaan ja edistämään jäsentensä yhteisiä ammatillisia etuja”, kertoo yhdistyksen sihteeri Bianca Morales.

Työhön kuului muutakin kuin edunvalvontaa. 1990-luvulla yhdistys toteutti jäsentensä kanssa konsertteja esimerkiksi Kulttuuritalolla ja Finlandia-talolla sekä tv-esiintymisiä eri kanavilla. ”Näitä olivat muun muassa O Solo Mio- sekä Pakkasukko- ja Joulupukinmaa-konsertit yhteistyössä MTV3:n kanssa.”

Härkösen mukaan elämänura solistina sisältää epävarmuustekijöitä. Uusia tähtiä tulee koko ajan ja sooloartistin tulot ovat kiinni keikoista, levymyynnistä sekä radioitosta.

Raskas rakas työ

”1970-luvulla taustamuusikoille maksettiin levyn äänittämisestä studiopalkkaa, mutta solisti sai korvausta vasta, kun levyjä myytiin tai kappale soi radiossa tai tv:ssä”, tiivistää Härkönen tilanteen.

Vaikka solistit ovat tunnettuja tähtiä, pitkässä juoksussa heidän tulonsa ovat epävarmimmalla pohjalla kuin taustamuusikolla. ”Moni solisti joutuu tekemään sen rinnalla jotakin muuta työtä elättääkseen perheensä.”

Solo ry:n perustamisen aikoihin myös Gramex oli vielä tuore juttu, ja tietoisuus tekijänoikeuskorvauksista oli vasta leviämässä.

”Kai Lind kertoi, että hänellä ajatus Solon jäsenyydestä alkoi itää, kun isä oli kysynyt, että saako solisti radioitosta jonkun korvauksen, kun Kaitsun biisi soi radiossa.”

Solo ajaa solistien ja kapellimestarien asiaa, sanoo yhdistyksen puheenjohtaja Jyrki Härkönen.

KUVA: LAURI KAIRA

Solon sihteeri Bianca Morales liittyi Soloon, koska oli kiinnostunut musiikkialasta laajemminkin.

KUVA: PER-OLOF STRANDBERG

Sukupolvesta toiseen

Solo ry järjestää nykyisinkin jäsentapahtumia ja on julkaissut jäsenistönsä musiikkia sisältävän *Solo soi* -kokoelmalevyn. *Vol. 1* -kokoelmalla esiintyvät muun muassa Jussi Raittinen, Lasse Liemola, Rauni Pekkala, Pepe Ahlqvist, Kari Vepsä, Maukka Perusjätkä ja Kike Elomaa. Ja maaliskuussa julkaistavalla *Vol. 2* -kokoelmalla ovat mukana myös Danny ja Kai Lind.

”Solon rooli on saada solistien, solististen muusikoiden ja kapellimestarien ääni kuuluville koska solistin tai kapellimestarin nimellä esityksiä myydään, ja vastuu on sen mukainen.”

Vaikka yhdistyksen jäsenluettelo muistuttaa kotimaisen musiikin hall of fame -listaa, mukana on nuorempaakin solistikaarti. >>>

Monitoiminen Lasse Mårtensson oli hänkin mukana perustamassa Soloa.

>>>

”Jäsenistön ikäjakauma on laaja”, Härkönen kertoo. ”Nuorin Vol. 1-kokoelmalla taitaa olla Lontoossa vaikuttava 22-vuotias popartisti **Hatita (Janita Heiskanen)** ja vanhin 85-vuotias Lasse Liemola.”

Tukea ja oppia

Bianca Morales liittyi jäseneksi 1980-luvulla, kohta sen jälkeen kun hän oli voittanut ensimmäisen Kevään sävel-kilpailun 1984.

”Tavattuani monia silloisia tähtiä keikoilla nämä kollegat kertoivat Solo ry -yhdistyksestä ja houkuttelivat minutkin mukaan toimintaan”, Morales kertoo. ”Olin itse nuorena tulokkaina erittäin kiinnostunut musiikkialasta enemmänkin kuin vain riviartistina ja ajattelin, että yhdistyksessä voisi sekä oppia alaa ja verkostoitua että lähteä korjaamaan vielä 1980-luvullakin vallinnutta valta-asetelmaa eri tahojen työolojen ja arvostuksen parantamiseksi.”

”Solo oli myös mukana Muusikoiden liiton kanssa neuvottelemassa 1990-luvulla uudet alan työehtosopimuksiin liittyvät minimitariffit Yle- ja MTV-ohjelmissa esiintyville solisteille, solistisille muusikoille ja kapellimestareille.”

Korona aktivoi uudelleen

Morales kutsuttiin uudelleen sihteeriksi korona-aikana maaliskuussa 2020. ”Suostuin tehtävään, koska koronarajoitusten johdosta tuli ilmi, että suurien toimijoiden ja soittolistojen ulkopuolella toimivien artistien, kapellimestarien ja solististen muusikoiden asioista ei huolehtinut mikään taho.”

”Tuli myös ilmi, että freelancerina toimivien artistien arkisista tanssi- ja muista keikoista eivät päättäjät olleet edes tietoisia, koska eivät niihin itse osallistu. Tänä vuonna on tarkoitus saada näitä kentän asioita tiedoksi myös eduskunnan uusille kansanedustajille.”

Pienten toimijoiden ongelmana on näkyviin pääsy. ”2020-luvulla suurin ongelma suurten toimijoiden ulkopuolella esiintyvien taiteilijoiden keskuudessa on saada näkyvyyttä perinteisessä mediassa ja lisäksi uudet laulut soimaan pääradiokanavilla.”

Härkönen mukaan hänen tuloistaan osa tulee trubaduurikeikoista ja osa musiikin opetuksesta. Pitkä ura solistina vaatii musiikillisen luovuuden lisäksi myös liiketoiminnallista luovuutta.

”Nykyään 2020-luvulla on ihan normaalia, että meillä solisteilla, solistisilla muusikoilla ja kapellimestareilla on omia yrityksiä, joiden toimenkuvat kattaa monipuolisesti ohjelmajärjestelyjen myynnin, äänite- ja tapahtumatuotantoa sekä alan koulutusta”, sanoo Morales.●

VUODESTA 1975

● **SOLO RY** perustettiin vuonna 1975 (Gramex ry:n jäsenjärjestöksi). Yhdistyksen viralliset perustajat olivat **Annikki Tähti, Eino Grön, Anki Lindqvist, Inga Sulin, Vieno Kekkonen, Kai Lind, Tapani Kansa, Viktor Klimenko, Jukka Kuoppamäki** ja **Lasse Mårtensson**. Perustamiskirja allekirjoitettiin Helsingissä 28.4.1975. ● Järjestöllä on tällä hetkellä 95 jäsentä. ● Yhdistyksen ensimmäinen puheenjohtaja oli **Ragni Malmsten**. Sittemmin puheenjohtajina ovat olleet järjestyksessä **Ilkka Lähteenmäki (Hemming), Tapani Kansa, Danny, Kai Lind** ja **Jyrki Härkönen**. Järjestön varapuheenjohtaja on tällä hetkellä **Heidi Marjaana Mantere** ja sihteeri **Bianca Morales**. ● Yhteystiedot: solory.fi, Fb ja IG @solofinland ja puhelin 040 769 7100.

Ääni

Ääni-palstalla esitellään kauden kiinnostavia ääniteknologian uutuuksia.

Teksti: Tommi Saarela

Lisää harmoniaa

EVENTIDE H90 on uuden sukupolven multi-effeektilaitte, joka tarjoaa satoja soundiyhdistelmiä, jotka on käyttäjäystävällisesti räätälöity palvelemaan eri instrumentteja ja -musiikinlajeja.

Eventiden Harmonizer-perheen tulokas H90 tarjoaa sulassa sovussa korkealuokkaisia perusefektejä sekä ennen kuulemattomia kokeellisia soundeja. Laitteen valteiksi mainitaan intuitiivinen käyttöliittymä, joustava reititys sekä kaksi monoinserttiä ja yksi stereoinsertti, jotka voidaan sijoittaa mihin tahansa signaaliketjun kohtaan.

H90 sisältää reilut viisikymmentä algoritmia suoraan H9 Max Harmonizerista sekä 10 uutta algoritmia: Polyphony, Prism Shift, Bouquet Delay, Head Space, Weedwacker, Even Vibe, Wormhole, Instant Flanger, Instant Phaser ja SP2016 Reverb.

Laitte voi hyödyntää kahta algoritmia per efekti-ohjelma.

Eventide H90 maksaa noin 1100 euroa.●

eventideaudio.com

Kahdeksan kitaravahvistinta

BOSS SIIRSI kitarapedaalien maailmasta tunnetun pitkän linjan asiantuntijuutensa vahvistimien pariin Katana-sarjan myötä, ja nyt vahvistimista on tuotu markkinoille jo toinen sukupolvi.

Valmistajan mukaan Katana MKII -vahvistimiin on kiteytetty Bossin määrätietoinen ”parhaimman soundin etsintä”. Jokaisen vahvistinmallin tavoitteena on antaa soittajalleen paras mahdollinen soittokokemus.

Malliston pienin Katana-Mini on helposti mukana kulkeva, paristokäyttöinen vahvistin, jota kuvaillaan täydelliseksi kumppaniksi esimerkiksi lämmittelysoitantaan ennen lavalle nousemista.

Toiseksi pienin Katana-Air on ehkä maailman ensimmäinen ilman kaapeleita toimiva kitaravahvistin.

Boss Katana

Eventide H90

12-tuumainen ja 100-wattinen Katana-Artist MKII lukeutuu sarjan huippumalleihin, ja sitä puolet kevyempi Katana50 MKII tarjoaa voimallista soundia keikkakäyttöön kymmenen vahvistinmallinnuksen voimin.

Katana-100 MKII puolestaan tarjoaa choruksen, viiveen ja kaiun kaltaisia stereoeffektejä, joita voidaan hyödyntää linkittämällä kaksi vahvistinta. Katana-100/212 MKII taas sisältää 2 x 12-tuumaisen kaiutinrakenteen sekä kaikissa kakkoskukupolven vahvistimissa käytetyn Tube Logic -teknologian tarjoaman soinnin ja tuntuman.

Lisäksi mallistoon lukeutuvat vielä sisäänrakennetulla kaiuttimella varustettu Katana-Head MKII -nuppi sekä Katana Cabinet212 -kaiutin, jota kuvaillaan täydelliseksi kumppaniksi Katana-vahvistimen jo omistavalle.●

boss.info/fi

Volttia äänityksiin

UNIVERSAL AUDION USB-äänikorttien tuoteperhe on kasvanut kahdella pöytämallisella jäsenellä.

Volt 4:n ja Volt 476P:n yhteneviä ominaisuuksia ovat neljä analogista tuloa ja lähtöä, joiden lisäksi laitteissa on erilliset monitorilähdöt sekä kaikille toimintoille omat, vankat säätimet päällyspaneelissa.

Universal Audio vertaa Volt-äänikortteihin sisällytetyn Vintage Mic -etuasteensa tuottamaa sointia omaan klassikkoonsa, 610-putkietuasteeseen.

Universal Audio Volt 4

Universal Audio Volt 476P

Kummankin laitteen voi yhdistää USB-liittimellä suoraan esimerkiksi Mac- tai PC-koneisiin sekä iPadin ja iPhoneen kaltaisiin mobiililaitteisiin.

Volt 4:n kahteen ensimmäiseen, etuasteella varustettuun tuloon sopii linjatasoisen äänilähteen vaihtoehtona myös laulu- tai instrumenttimikrofonit.

Keskeisenä erona Volt 4:ään valmistajan Volt 476P -malli tarjoaa mikrofonietausteet kaikkiin neljään tuloon sekä liitännän kahdelle kuulokeparille.

Neljän Vintage Mic -etuasteen lisäksi Volt 476P sisältää 76-kompressoripiirin, joka perustuu Universal Audion ikoniseen 1176-kompressorin. 76-kompressorissa on kolme valmisasetusta esimerkiksi laulun, kitaran, syntikan tai rumpujen äänen kesyttämiseksi.

Volt 4 maksaa noin 250 euroa ja Volt 476P noin 450 euroa.●

uaudio.com

Riffi

-JULKAISUT

TIETO LISÄÄ FIILISTÄ!

Innostavat soitonoppaat ja pätevät käsikirjat!

riffi.fi/verkkokauppa

**OPEN CREATIVE
HOUSE.**

- | 12 MUSIC STUDIOS
- | DOLBY ATMOS
- | CO-WORKING -SPACES
- | AV-STUDIOS

Our state-of-the-art music and AV-studio facilities, co-working spaces, and networking events are designed for all creators.

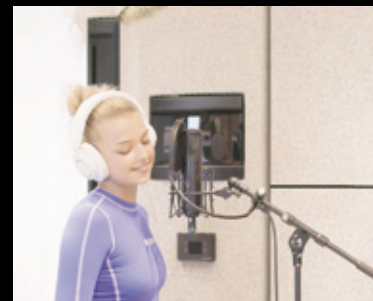

ARTIST & LABEL SERVICES

for all genres, independent
artists, independent labels

- | DIGITAL DISTRIBUTION & ANALYTICS
- | PHYSICAL DISTRIBUTION
- | PERSONAL SUPPORT
- | PROMOTION
- | PLAYLIST PITCHING

- | UPCS & ISRCs
- | STUDIO PHOTOGRAPHY
- | STUDIO VIDEOGRAPHY
- | STYLIST AND MAKEUP SERVICES
- | LIVE STREAMING SERVICES

OCH Artist & Label Services work directly with artists and labels to provide everything needed to take their music to market. With our services, you can have all the benefits of a label without giving up any of your rights.

MUSIIKIN SATAMA, KEILANIEMI, ESPOO
OPENCREATIVEHOUSE.COM